

KRAKŌW.PL

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Nr 9 (384), 23 września 2026

ISSN 1898-9039

MAGAZYN MIEJSKI

temat numeru:

Co naprawdę dzieje się ze śmieciami?

Remonty są konieczne

- wywiad z Jarosławem Taborem,
dyrektorem ZDMK

Karta Krakowska

- bon rzemieślniczy i inne nowości

 Kraków

START I META:
TAURON ARENA KRAKÓW

Bank Polski

12. PKO Cracovia Półmaraton Królewski

11.10.2026

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

10.10.2026

**SHAKE OUT RUN
M1 POWER DAY BY WELL FITNESS
BIEG RODZINNY Z TERMĄ BANIA
KRAKOWSKA
KONFERENCJA BIEGOWA**

11.10.2026

**CZANIECKA PIĄTKA
BIEG NA 5 KM**

CRACOVIAPOLMARATON.PL

ORGANIZATOR

SPONSOR
TYTULARNY

PARTNER
STRATEGICZNY

SPONSOR
STRATEGICZNY

SPONSOR
TECHNICZNY

SPONSORZY

PARTNERZY

NA POCZĄTEK

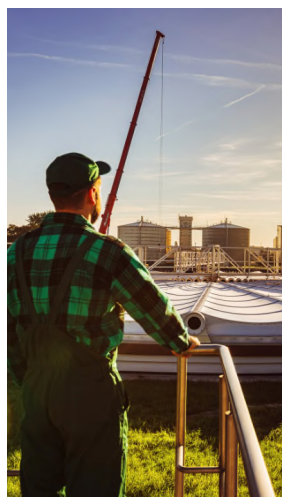
2. Od redakcji
2. Gdzie nas znajdziesz?
3. Pigułka miejska

W SKRÓCIE

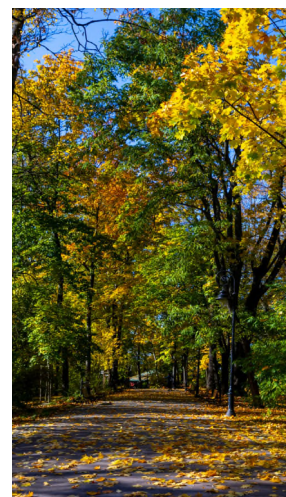

4. Drzewa na Rynku Głównym
4. Zakaz nocnej sprzedaży alkoholu
4. Przedterminowe wybory prezydenta Krakowa
5. Bezpieczna infrastruktura rowerowa

NA PIERWSZYM PLANIE ●●

6. Co naprawdę dzieje się ze śmieciami?
9. Remonty są konieczne – wywiad z Jarosławem Taborem, dyrektorem ZDMK

MIASTO

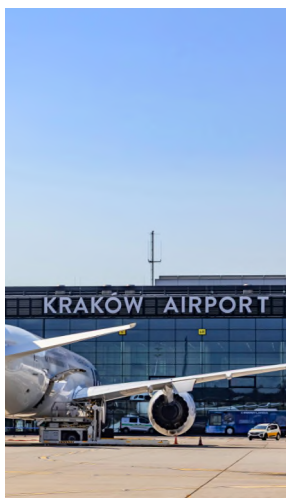
10. Jak miasto daje impuls do zwiedzania
11. Jesień w Krakowie
12. Kraków dla dzieci
14. STARS Rowerem do Szkoły
15. Nowości dla posiadaczy Karty Krakowskiej

KULTURA

16. Kraków dla studentów
17. Przedsiębiorcze Krakowianie
18. Wernisaż wystawy sFOTOhutowani
19. XXV Podgórskie Dni Otwartych Drzwi

Z MAGISTRATU

20. Dzieje się w mieście. Przegląd wydarzeń
21. Rada Miasta Krakowa

SPORT

22. Otwarcie nowego rozdziału
23. Trzy pytania do... Macieja Karmolińskiego z KS Bronowianka
23. Co w sporcie piszczy?

HISTORIA

24. Przed jamnikiem uderz czołem!
24. Kalendarium krakowskie

Szanowni Państwo,

wrzesień to czas powrotu do codziennego rytmu – po wakacjach do szkół wracają uczniowie, a Kraków ponownie nabiera tempa.

W nowym numerze magazynu **KRAKÓW.PL** przyglądamy się więc temu, co ważne zarówno w codzienności miasta, jak i w jego długofalowym rozwoju. Odpady to temat obecny w życiu każdego z nas, choć rzadko zastanawiamy się nad ich dalszą drogą. To, co wrzucamy do kosza czy kanalizacji, nie znika bez śladu – niewłaściwe postępowanie z nieczystościami obciąża systemy oczyszczania, zwiększa

ryzyko awarii i generuje koszty odczuwalne dla całej społeczności.

W tym wydaniu przyglądamy się wyzwaniom związanym z codzienną segregacją, wyjaśniamy, co faktycznie powinno trafiać do sieci kanalizacyjnej, oraz podpowiadamy, gdzie bezpiecznie i bezpłatnie oddać kłopotliwe odpady.

W numerze nie zabrakło również informacji o zmianach i inwestycjach, które wpływają na funkcjonowanie miasta. Piszemy o remontach i przyglądamy się rozwiązaniom, które mają zwiększać bezpieczeństwo i komfort mieszkańców. Kraków jesienią nie zwalnia też w sferze kultury. W tym numerze zapraszamy na wydarzenia, wystawy i festiwale, a także pokazujemy, w jaki sposób Miasto wspiera kulturę i zachęca do odkrywania krakowskich instytucji oraz ciekawych miejsc.

Życzę Państwu dobrej lektury i udanego początku jesieni. Mam nadzieję, że wrześniowy numer **KRAKOWA.PL** będzie nie tylko źródłem najważniejszych informacji o mieście, ale również zachętą do korzystania z jego oferty, odkrywania go i – przede wszystkim – współtworzenia Krakowa poprzez nasze codzienne decyzje.

Przemysław Walaszczyk

dyrektor Wydziału Komunikacji Społecznej
Urzędu Miasta Krakowa

X X X X X X X X

Wydawca:

Wydział Komunikacji Społecznej UMK
Dane kontaktowe: tel. 12 616-13-60,
e-mail: redakcja@um.krakow.pl
Redaktor naczelny: Przemysław Walaszczyk
Okładka: Bartosz Jaworski
Korekta: Aurelia Hołubowska
Skład i tamanie: Wydział Obsługi Urzędu
/ Bartosz Jaworski
Druk: Drukarnia Trans-Druk
Nakład: 220 tys. egz.
ISSN 1898-9039

Do wykonania projektu okładki wykorzystano zdjęcia stockowe z portalu magnific.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i wprowadzania zmian do nadastanych tekstów. Nadastanie tekstu nie jest równoznaczne z jego opublikowaniem.

GDZIE NAS ZNAJDZIESZ?

W dniu ukazania się numeru magazyn miejski rozdawany jest:

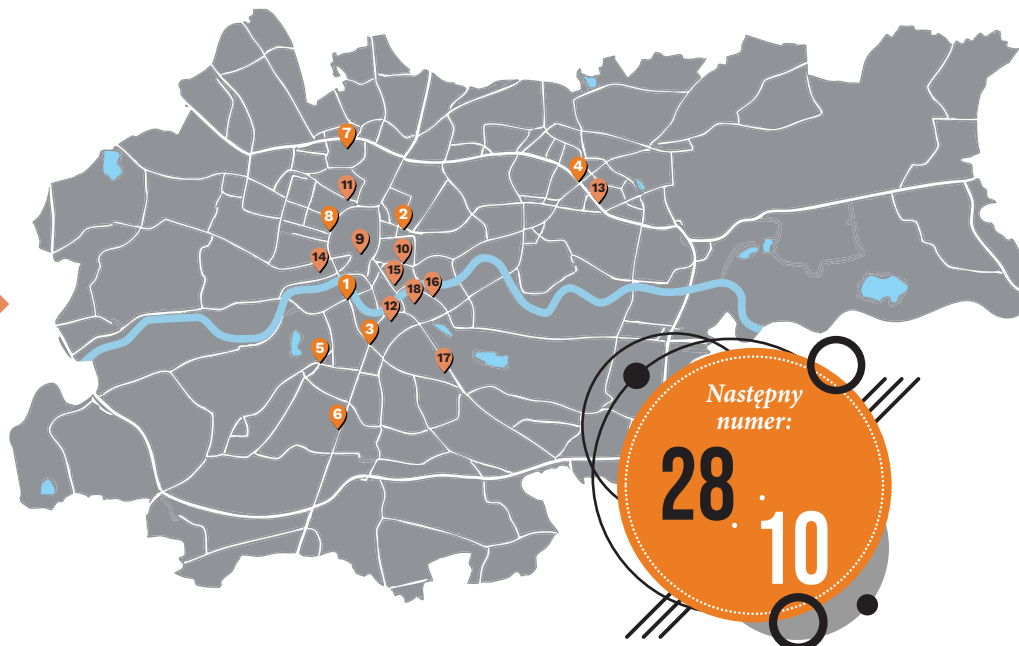
w godzinach porannych na rondach: Grunwaldzkim, Mogilskim, Matecznego, Kocmyrzkowskim, oraz **na skrzyżowaniach** Kobierzyńska / Grota-Roweckiego, pod Teatrem Bagatela, **w godzinach popołudniowych na pętach:** Borek Fałęcki i Krowodrza Górka.

Punkty rozdawania magazynu:

1. Rondo Grunwaldzkie
2. Rondo Mogilskie
3. Rondo Matecznego
4. Rondo Kocmyrzkowskie
5. skrzyżowanie Kobierzyńska / Grota-Roweckiego
6. pętla Borek Fałęcki
7. pętla Krowodrza Górka
8. pod Teatrem Bagatela

Budynki Urzędu Miasta Krakowa:

9. Pl. Wszystkich Świętych 3-4
10. ul. Grunwaldzka 8
11. ul. Lubelska 27
12. Rynek Podgórski 1 i 2
13. Os. Zgody 2
14. ul. Stachowicza 18
15. Al. Powstania Warszawskiego 10
16. ul. Dekerta 24
17. ul. Wielicka 28a
18. ul. Zabłocie 22

Następny
numer:

28
10

PIGUŁKA MIEJSKA

Dwadzieścia oddziałów. Jedno miasto. Tysiące historii.

31 maja 1899 r. powołano Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Początkowo funkcjonowało jako oddział Archiwum Aktów Dawnych, a jego pierwsza siedziba mieściła się przy ul. Siennej 16.

Ponad 120 lat później instytucja nie tylko przechowuje pamięć o przeszłości, ale także stale poszerza swoją ofertę: o nowe miejsca, nowe wystawy i nowe sposoby opowiadania o mieście.

20 Muzeum Krakowa ma dziś 20 oddziałów, dzięki czemu jest największym muzeum miejskim w Europie. Można wejść pod Rynek Główny, zajrzeć do dawnej fabryki, odwiedzić synagogę, poznać historię Nowej Huty albo sprawdzić, co zostało z artystycznego świata Kossaków. Muzeum Krakowa pozwala zwiedzać miasto, przemierzając je nie tylko w przestrzeni, ale i w czasie.

Muzeum Nowej Huty przed modernizacją / fot. Jan Graczyński

PAŁAC Krzysztofory

Znajduje się tu wystawa stała „Kraków od początku, bez końca” prowadząca przez najważniejsze rozdziały historii miasta. Dla turysty może być 90-minutową podróżą przez Kraków, od jego początków po współczesność. Dla mieszkańca jest czymś więcej: żywą opowieścią o mieście, która nieustannie się zmienia, uzupełnia i aktualizuje.

Tradycyjny konkurs szopek krakowskich / fot. Jan Graczyński

1937

21 grudnia 1937 r. odbył się pierwszy konkurs szopek krakowskich. Dziś krakowskie szopkarstwo to jedna z najbardziej rozpoznawalnych miejskich tradycji. W 2014 r. zostało wpisane na „Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego”, a w 2018 jako pierwsze polskie zjawisko na „Listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości” UNESCO.

CZY WIESZ, ŻE...

W Muzeum Krakowa właśnie trwają inwestycje, które zmienią kilka ważnych muzealnych adresów. Gruntowną modernizację i rozbudowę przechodzi m.in. dawne Kino Światowid (Muzeum Nowej Huty).

Spotkanie z historią pod Rynek Główny / fot. Bogusław Świerczowski

Muzeum
Krakowa

DRZEWA NA RYNKU GŁÓWNYM

Drzewa na Rynku Głównym będą ostatnim elementem dużej inwestycji / fot. Bogusław Świerkowski

Miasto ogłosiło przetarg na realizację projektu „Posadźmy drzewa na Rynku Głównym” wybranego przez mieszkańców w Budżecie Obywatelskim Miasta Krakowa. To nie tylko nasadze-

nia. Prace obejmą przygotowanie miejsc dla drzew, przebudowę części infrastruktury podziemnej, odtworzenie nawierzchni oraz pielęgnację drzew aż do 2031 r.

Projekt przygotowali specjaliści Politechniki Krakowskiej, a realizacja będzie prowadzona z poszanowaniem zabytkowego charakteru Rynku i pod nadzorem archeologicznym. (red.)

ZAKAZ NOCNEJ SPRZEDAŻY ALKOHOLU

Od 1 września w Krakowie obowiązują nowe godziny nocnego ograniczenia sprzedaży alkoholu. Napoje alkoholowe przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży nie mogą być sprzedawane między godz. 22.00 a 6.00. Za złamanie zakazu grozi odpowiedzialność karna, zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Nowe zasady są efektem uchwały przyjętej przez Radę Miasta Krakowa 9 lipca. Radni zdecydowali wówczas o zmianie wcześniejszych przepisów dotyczących nocnej sprzedaży alkoholu. Projekt uchwały został zgłoszony przez grupę mieszkańców i zmienić zapisy uchwały z 17 maja 2023 r. (red.)

PRZEDTERMINOWE WYBORY PREZYDENTA KRAKOWA

W niedzielę, 27 września, mieszkańcy Krakowa wybiorą prezydenta miasta w przedterminowych wyborach samorządowych. Głosowanie odbędzie się w godz. 7.00–21.00. Aby zgłoszować w wyborach 27 września trzeba być osobą stale zamieszkującą na terenie Krakowa. W tych wyborach nie możesz jednorazowo zmienić miejsca głosowania ani pobrać zaświadczenia o prawie do głosowania. Wyborcom z niepełnosprawnościami przysługuje prawo do zmiany miejsca głosowania,

jeżeli lokal obwodowej komisji wyborczej nie jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wniosek składa się w Wydziale Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Krakowa do 24 września. (red.)

Więcej informacji tutaj:

BEZPIECZNA INFRASTRUKTURA ROWEROWA

Zespół ds. kierunku rozwoju infrastruktury rowerowej przedstawił propozycję planu działań na lata 2026–2030. Jego podstawą są punktowe inwestycje mające przede wszystkim domykać istniejącą sieć, dodając brakujące przejazdy czy usuwając bariery i mniejsze wyrwy, które dzisiaj potrafią odcinać całe osiedla od bezpiecznej infrastruktury rowerowej.

Plan obejmuje m.in. domykanie brakujących elementów Wiślanej Trasy Rowerowej, alternatywny dla ul. Pilotów ciąg Chałupnika – Lotnicza – Grunwaldzka, budowę drogi wzdłuż Parku Kolejowego na Grzegórkach oraz połączeń prowadzących na południe Krakowa wzdłuż korytarza Wilgi i powstającej ul. 8 Pułku Ułanów. Część efektów pracy zespołu jest już widoczna w terenie, jak w przypadku ulic Brożka, Nawojki, Jancarza czy Parku Kolejowego na Zabłociu. Inne zadania mają przygotowaną dokumentację projektową. Dzięki współpracy jednostek miejskich i społeczników powstał konkretny plan, który pozwoli logicznie rozwijać infrastrukturę rowerową do 2030 r. (red.)

Rowerzyści chętnie przejeżdżają bulwarami / fot. Jan Graczyński

STARTUP KRAKÓW. tekst: Izabela Górską JAK MIASTO NAUCZYŁO SIĘ ROZMAWIAĆ SAMO ZE SOBĄ

Jest taki moment w rozwoju ekosystemu startupowego, gdy okazuje się, że problemem nie jest brak pomysłów, tylko to, że nikt ze sobą nie rozmawia. Kraków ma uczelnie, fundusze, mentorów i odważnych założycieli. Ma też wiele organizacji wspierających startupy, ale działających obok siebie, niewspółpracujących ze sobą. W reakcji na to narodziła się platforma, w której Miasto pełni funkcję neutralnego gospodarza – zależy mu na rozwoju ekosystemu, nie na rywalizacji o start-upy. Jak mówi dyrektor Wydziału Przedsiębiorczości i Innowacji Jacek Liguziński: „Nie chcemy być kolejną instytucją, która mówi start-upom, co mają robić. Chcemy być miejscem, gdzie te głosy w końcu się słyszą”. Do platformy dołączyły: OMGKrak, Kraków Miastem Start-upów, Krakowski Park Technologiczny, Startup Poland, Klaster

Kraków współpracuje / fot. #OMGKrak

LifeScience Kraków i Jagiellońskie Centrum Innowacji. Wytypowano też już kolejnych partnerów. Moderację po stronie Miasta koordynuje Izabela Górską, ekspertka ds. współpracy ze start-upami i biznesem. Powstaje strona www ze wspólnym kalendarzem, mapą organizacji i formularzem kontaktowym. Zamiast

dodatkowego programu stworzono wspólny język: jedna strategia i jedna odpowiedź zamiast wielu różnych. Dla start-upów to sygnał: Kraków współpracuje, nie konkuruje. To nie rewolucja, lecz dobrze zorganizowana współpraca.

Inwestujemy w odzysk wody, nowoczesną gospodarkę energetyczną i własne źródła zasilania / fot. Wodociągi Miasta Krakowa

CO NAPRAWDĘ DZIEJE SIĘ ZE ŚMIECIAMI?

tekst: **Tadeusz Mordarski**

Wylewasz resztki jedzenia do zlewu, a zużyte baterie i gruz podrzucasz pod osiedlową wiatę? Takie odpady nie znikają w niebycie! Te pierwsze trafiają wprost na podziemny stół krakowskich szczytów, te drugie potrafią podpalić śmieciarkę albo zniszczyć osiedlowy trawnik. Zwykłe lenistwo i brak wiedzy kosztują Kraków miliony. Sprawdziliśmy, co tak naprawdę dzieje się z naszymi śmieciami po zamknięciu klapy kosza i splukaniu wody.

Wydaje ci się, że wyrzucenie resztek zimnej zupy do muszli klozetowej albo splukanie fusów po kawie w zlewie to zwykła drobnostka? Przecież to tylko trochę płynu, zaraz zniknie w rurach i po kłopotcie. Nic bardziej mylnego! Taką jedną decyzją otwierasz podziemną stołówkę dla krakowskich gryzoni, za co rury w całym mieście płacą wysoką cenę. Wodociągi Miasta Krakowa po raz kolejny głośno przypominają o swojej kampanii edukacyjnej „To się w ścieku nie mieści!”. Chodzi o to, by wreszcie dotarło do nas coś bardzo istotnego: miejska kanalizacja to nie jest kosz na śmieci!

Szynka, tłuszcz i skorupki, czyli wykwinny szwedzki stół

Każdego dnia do dwóch centralnych oczyszczalni ścieków w Krakowie – Płaszowa i Kujaw – spływa około 200 tys. m sześć. nieczystości. System obsługuje ponad milion mieszkańców naszego miasta i okolic. Niestety, w tych ściekach można znaleźć dosłownie wszystko: grube warstwy tłuszczu, obierki z ziemniaków, skorupki jajek, a nawet patyczki do uszu i zaplątane włosy. – Chyba większość z nas nie zdaje sobie sprawy, że pozbywając się resztek jedzenia poprzez splukanie ich w toalecie, czego absolutnie nie powinno się robić, wystawiamy darmowy posiłek dla szczurów żyjących w kanałach – tłumaczy Anna Maszadro, rzeczniczka Wodociągów Miasta Krakowa. – W ten sposób sami dbamy o to, by gryzoniom żyło się dobrze i by szybko się rozmnażały. Pamiętajmy, że domowe rury i kanały miejskie są stworzone tylko dla: splukiwanej wody, papieru toaletowego oraz tego, co wydali nasz organizm. Cała reszta po prostu w ścieku się nie mieści!

Gryzonie niszczą rury

Szczury nie biorą się pod ziemią znikąd. Szukają tam spokoju, wody i przede wszystkim jedzenia. Potwierdzają to eksperci z British Pest Control Association, a także urzędnicy z Paryża, Nowego Jorku czy Amsterdamu. Badania opublikowane niedawno w prestiżowym czasopiśmie „Science Advances” mówią wprost: im więcej wyrzucamy jedzenia do rur, tym więcej szczurów biega pod miejskimi chodnikami. Niestety, nie chodzi tylko o to, że nikt z nas nie chciałby spotkać

szczura na spacerze. Problem wiąże się z tym, że zęby tych gryzoni rosną przez całe życie, więc zwierzęta muszą stale coś gryźć. Gryzą więc izolacje kabli, niszczą elementy techniczne i dziurawią rury od środka. Do tego dochodzi kwestia zatorów. Chusteczki nawilżane, włosy i tłuszcz łączą się pod ziemią w twarde jak skała czopy. Urządzenia w oczyszczalniach zatykają się i ulegają awariom, a ich naprawa kosztuje nas wszystkich ogromne pieniądze.

Co się dzieje z tym, co wrzucisz do toalety?

– Wszystko, co zostało lekkomyślnie splukane, musimy potem wyłowić w oczyszczalni – wyjaśnia Anna Maszadro. Dodaje, że cały proces oczyszczania wody miejskiej składa się z dwóch głównych etapów. Pierwszy to oczyszczanie mechaniczne. Ścieki przepływają przez wielkie kraty o rzadkich i gęstych oczkach (o prześwitach od 60 do 6 mm). To one wyłapują stałe śmieci. Później specjalne urządzenia oddzielają piasek – dziennie wyciąga się go aż około 6 ton! Drugi krok to oczyszczanie biologiczne. W wielkich zbiornikach pracują miliony dobrych bakterii i mikroorganizmów. To one „zjadają” resztki związków chemicznych oraz oczyszczają wodę tak, by bezpiecznie mogła wrócić do Wisły. – Chodzi nam o stabilne działanie całego systemu, wydają pracę oczyszczalni, ale przede wszystkim o bezpieczeństwo sanitarne wszystkich Krakowian i ochronę naszego środowiska naturalnego – podsumowuje rzeczniczka Wodociągów Miasta Krakowa.

Co robimy przy koszu?

Podziemna stołówka dla gryzoni oraz zapchane rury to jedna strona medalu. Drugą jest to, co dzieje się w osiedlowych altanach śmietnikowych i pojemnikach na odpady. Mechanizm jest tu dokładnie ten sam. – W obu przypadkach działa to samo błędne przekonanie: skoro płacę za śmieci czy ścieki, to sprawa kończy się w momencie, gdy zamknę kłapę kosza albo spluczę wodę w toalecie – wskazuje Piotr Odorczyk z Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w Krakowie. – Jest dokładnie odwrotnie! To jest moment, w którym cała sprawa

dopiero się zaczyna. Jeśli popełnimy błąd, ktoś musi go potem naprawić i za to zapłacić. A na koniec płacimy za to wszyscy z publicznych pieniędzy. Co ważne, większość błędów popełnianych przy segregacji wcale nie wynika ze złej woli, lecz z braku wiedzy i podejmowania decyzji „na wyczucie”.

Pięć grzechów głównych krakowskiej segregacji

Co najczęściej robimy źle i jak naprawić te błędy? Oto najpopularniejsze wpadki, które popełniamy przy domowych koszach:

Porcelana i szyby w zielonym pojemniku – do „szkła” powinny trafiać wyłącznie słoiki i butelki. Talerze, kubki, doniczki czy szyby topią się w innej temperaturze niż szkło opakowaniowe. Wrzucona do zielonego kosza ceramika potrafi zepsuć całą partię surowca!

Wożenie krakowskiego powietrza – całe, niezgniecione kartony po przesyłkach i zakręcone butelki PET błyskawicznie zapychają pojemniki. Śmieciarka przyjeżdża częściej, ale zamiast odpadów wozi powietrze, generując niepotrzebny koszt i spalinowy smog. Naprawa tego błędu zajmuje dwie sekundy – wystarczy zgnieść opakowanie nogą lub ręką.

Zwykła bateria jak ładunek wybuchowy – wrzucenie starego telefonu, e-papierosa czy baterii do zwykłego kosza stwarza prawdziwe niebezpieczeństwo. Zgnieciona w prasie śmieciarki mała bateria potrafi zapalić kilkanaście ton odpadów w ułamku sekundy! Elektroodpady oddajemy do specjalnych pojemników w sklepach lub do punktów MPO.

Podrzucanie gruzu pod wiatę – sedes, płytki czy worki z gruzem po remoncie to nie są „gabaryty”. Śmieciarka, przystosowana do zbierania starej stolarki czy wersalek, nie może ich podnieść, bo zniszczy jej mechanizm. W efekcie rzucony pod wiatę gruz leży tygodniami i tworzy dzikie wysypisko.

Tłusty papier niszczy makulaturę – zatłuszczone pudełko po pizzy czy zużyty ręcznik papierowy nie nadają się do niebieskiego pojemnika. Tłuszcz uniemożliwia odzysk włókien, przez co cała partia czystego papieru łąduje w odpadach zmieszanych.

Straż Miejska patrzy na ręce

Na to, że błędy przy koszach i podrzucanie odpadów to powszechność, wskazują też najnowsze statystyki krakowskiej Straży Miejskiej. – Od 1 stycznia do 25 sierpnia 2026 r. funkcjonariusze ujawnili na terenie Krakowa 175 wykroczeń związanych z niewłaściwą segregacją odpadów komunalnych. To nieznaczny wzrost w porównaniu z analogicznym okresem 2025 r., gdy takich przypadków odnotowano 167 (o 8 mniej) – informuje Edyta Ćwiklik ze Straży Miejskiej Miasta Krakowa. Podobnie wygląda sprawa z zostawianiem śmieci tam, gdzie nie trzeba. W pierwszych ośmiu miesiącach 2026 r. strażnicy przekazali do innych jednostek miejskich – w tym do Wydziału Środowiska, Klimatu i Powietrza UMK oraz MPO – 128 spraw dotyczących terenów, na których zalegały odpady. W analogicznym okresie 2025 r. przekazano 133 takie sprawy. – Choć oznacza to niewielki spadek liczby interwencji dotyczących dzikich wysypisk, problem nielegalnego porzucania śmieci na miejskich osiedlach i terenach zielonych wciąż występuje – mówi przedstawicielka SMMK.

Gdzie to wyrzucić?

Mnóstwo osób nie zdaje sobie sprawy, jak wiele krakowskich odpadów można oddać całkowicie bezpłatnie. Jeśli masz w domu stary sprzęt AGD, chemię po remoncie, stare opony, meble albo tekstylia, nie wystawiaj ich pod wiatę „na zapas” ani nie wyrzucaj do kanalizacji.

Do dyspozycji mieszkańców są miejskie punkty zbierania odpadów:

Lamusownia (ul. Nowohucka 1d),
PGOW Barycz (ul. Krzemieniecka 40),
PSZOK przy Igołomskiej (ul. Igołomska 17a).

Dodatkowo po duże elektrośmieci (jak pralka czy lodówka) MPO przyjedzie do naszego domu za darmo – wystarczy zgłosić to telefonicznie. Z kolei ubrania w dobrym stanie można oddać bezpłatnie w ramach programu prowadzonego z Polskim Czerwonym Krzyżem.

Warto pamiętać o jednej zasadzie: przedmiot wrzucony w niewłaściwe miejsce – czy to do muszli klozetowej, czy do złego kosza – nigdy magicznie nie znika. Dobre nawyki i chwilkę refleksji nad kuchennym zlewem czy osiedlowym koszem to najprostszy sposób na czystsze i bezpieczniejsze miasto.

✕ ✕ ✕

Codzienne dbanie o czystość miasta
/ fot. Bogusław Świerzowski

Dbajmy o czyste i bezpieczne miasto
/ fot. Bogusław Świerzowski

Wiaty śmietnikowa to nie miejsce na worki z gruzem
/ fot. Bogusław Świerzowski

REMONTY SĄ KONIECZNE, JEŚLI CHCEMY POPRAWIAĆ STAN KRAKOWSKICH ULIC

Grzegórzecka, Starowiślna czy okolice Bagateli to miejsca, w których trwa lub właśnie zakończyła się modernizacja infrastruktury. O dodatkowych robotach, organizacji komunikacji zastępczej oraz dalszych planach z Jarosławem Taborem, dyrektorem ZDMK, rozmawia Marcelina Kornaś.

Który z obecnie prowadzonych remontów najbardziej poprawi komfort poruszania się po Krakowie po jego zakończeniu?

Jarosław Tabor: Największą poprawę odczuwamy zawsze tam, gdzie dzięki remontom udaje się zwiększyć niezawodność całego systemu transportowego. Ważnym przedsięwzięciem był zakończony już remont Mostu Kotlarskiego. To jedna z kluczowych przepraw przez Wisłę, z której każdego dnia korzystają tysiące kierowców, pasażerów komunikacji miejskiej i rowerzystów. Podobne znaczenie miał remont estakady w ciągu Al. 29 Listopada, nad torami kolejowymi nieopodal Politechniki Krakowskiej. Nowa nawierzchnia poprawiła komfort przejazdu kierowców indywidualnych i komunikacji miejskiej. Istotne znaczenie ma również rozpoczęty remont ul. Starowiślniej. To jedna z najważniejszych ulic w centrum miasta, dlatego modernizacja infrastruktury torowej i drogowej przełoży się na wyższy komfort podróży komunikacją miejską oraz lepszą jakość przestrzeni publicznej. Warto również wspomnieć o trwającym remoncie torowiska pod Bagatelą oraz na fragmencie ul. Karmelickiej. Modernizacja pozwoli poprawić niezawodność kursowania tramwajów, ograniczyć konieczność doraźnych napraw i zapewnić pasażerom bardziej komfortowe podróże przez ścisłe centrum miasta. Duże korzyści przyniesie także kończący się remont torowiska na ul. Grzegórzeckiej. Po zakończeniu inwestycji pasażerowie odczują poprawę płynności i komfortu przejazdu tramwajów, a nowa infrastruktura pozwoli ograniczyć awarie oraz koszty bieżącego utrzymania.

W przypadku ul. Grzegórzeckiej zakres prac został rozszerzony. Dlaczego stało się to konieczne i jak wpłynie to na termin ich zakończenia?

JT: Rozszerzenie zakresu prac na ul. Grzegórzeckiej stało się konieczne po odkryciu rzeczywistego stanu technicznego torowiska już po rozpoczęciu robót. W trakcie demontażu nawierzchni okazało się, że mocowania szyn do podbudowy są w katastrofalnym stanie. Uszkodzenia były na tyle poważne, że dalsza eksploatacja torowiska bez przeprowadzenia dodatkowych prac mogłaby skutkować pogłębianiem się problemów technicznych oraz obniżeniem bezpieczeństwa ruchu tramwajowego. Ze względu na konieczność wykonania dodatkowych robót harmonogram został zaktualizowany i obecnie zakładamy zakończenie prac do końca września. Na dziś ten termin nie jest zagrożony, a wszystkie roboty prowadzone są zgodnie z przyjętym planem.

Dlaczego zrezygnowano z przywrócenia ruchu tramwajowego na trasie Bronowice Małe – Batorego od 1 września?

JT: Analizy potoków pasażerskich pokazują, że obecna oferta przewozowa jest wystarczająca do obsługi tej części miasta. Mieszkańcy mają zapewnione alternatywne połączenia tramwajowe i autobusowe, które umożliwiają sprawne dotarcie zarówno do centrum, jak i do pozostałych rejonów Krakowa. Przywrócenie ruchu tramwajowego na tym odcinku tylko na kilka tygodni wiązałoby się z koniecznością wprowadzenia kolejnych zmian w organizacji komunikacji miejskiej, co mogłoby powodować dodatkowe utrudnienia i dezorientację pasażerów. Naszym celem jest utrzymanie stabilnego i przewidywalnego układu komunikacyjnego do momentu zakończenia prac remontowych. Dzięki temu mieszkańcy mogą korzystać z rozwiązań, które zostały już wdrożone i które skutecznie zapewniają obsługę komunikacyjną tej części miasta.

Dlaczego remont Starowiślniej rozpoczyna się właśnie teraz? Co dokładnie będzie obejmował i jak wpłynie to na organizację ruchu?

JT: Remont został podzielony na etapy, aby ograniczyć jego uciążliwość. Całkowite zamknięcie ulicy na długi okres byłoby bardzo dotkliwe dla okolicznych firm, mieszkańców i użytkowników komunikacji miejskiej. Obecnie rozpoczęły się prace związane przede wszystkim z wymianą i przebudową infrastruktury podziemnej. W pierwszej kolejności gestorzy sieci modernizują swoje instalacje znajdujące się pod chodnikami, które od wielu lat wymagają odnowienia. Równolegle Zarząd Dróg Miasta Krakowa prowadzi remont chodników. Te prace potrwają do końca bieżącego roku. Zasadnicza część remontu generalnego została zaplanowana na przyszły rok. Wówczas przeprowadzona zostanie kompleksowa przebudowa ulicy, obejmująca wymianę torowiska tramwajowego, remont jezdni oraz modernizację pozostałego uzbrojenia podziemnego. Dzięki wcześniejszemu wykonaniu części prac sieciowych możliwe będzie skrócenie czasu prowadzenia najbardziej intensywnych robót. W ramach inwestycji przebudowane zostaną również przystanki tramwajowe, które zyskają formę tzw. przystanków wiedeńskich. To rozwiązanie poprawia bezpieczeństwo pasażerów, ułatwia korzystanie z komunikacji osobom o ograniczonej mobilności oraz zwiększa komfort oczekiwania na tramwaj. Istotnym elementem projektu będzie także zazielenienie ulicy. Na Starowiślniej pojawi się kilkadziesiąt nowych drzew, podczas gdy obecnie praktycznie ich tam nie ma. Dzięki temu ulica stanie się bardziej przyjazna dla mieszkańców, a jednocześnie zyska bardziej reprezentacyjny charakter. Po zakończeniu inwestycji ul. Starowiślna pozostanie ulicą dwukierunkową dla samochodów. Remont nie oznacza likwidacji ruchu w żadnym z kierunków.

JAK MIASTO DAJE IMPULS DO ZWIEDZANIA

tekst: *Maria Kawa*

Kraków ma bogatą ofertę turystyczną, która stanowi odpowiedź na współczesne trendy i potrzeby. To dziś o wiele więcej niż promocja zabytków. Obecna oferta przede wszystkim inspirowa i zachęca do poznawania miasta na nowo, często poza utartymi szlakami.

Kraków każdego roku przyciąga miliony przyjezdnych z kraju i zagranicy. Dlatego tworzy i promuje takie formy turystyki, które pozwalają lepiej i uważniej poznać tutejsze dziedzictwo, a jednocześnie przyczyniają się do bardziej równomiernego rozłożenia ruchu turystycznego w naszym mieście.

Tworzenie aktualnej, dopasowanej do potrzeb turystów oferty to jedno z wielu zadań Wydziału ds. Turystyki Urzędu Miasta Krakowa. Odbyna się przy ścisłej współpracy z organizacjami turystycznymi, branżą oraz specjalistami danej dziedziny: muzealnikami, archiwistami czy organizacjami zajmującymi się popularyzacją lokalnego dziedzictwa. Dzięki temu miasto przybliży zarówno najważniejsze atrakcje, jak i mniej znane, lecz warte uwagi miejsca, a także tradycje kulinarne czy rzemieślnicze.

Miejska oferta turystyczna każdego roku się poszerza i zmienia na lepsze. W ostatnich latach powstały m.in. tematyczne trasy turystyczne, niezwykle popularne zarówno wśród turystów, jak i mieszkańców. Są to szlaki, które dają dużą swobodę – każdy sam decyduje, kiedy i ile czasu chce poświęcić na zwiedzanie. Korzystanie z nich jest bezpłatne, bo zostały opracowane ze środków publicznych. Wystarczy wolny czas, wygodne buty i smartfon lub mapka. Miejskie trasy ciesząc się największą popularnością to:

Smoczy Szlak – trasa turystyczna, która powstała z inicjatywy mieszkańców. Celem pomysłodawców jest popularyzowanie lokalnej historii w lekki i zabawny sposób: poprzez wprowadzenie w przestrzeń miasta niewielkich smoczyc figurek, nawiązujących do legendy o Smoku Wawelskim.

Szlak kobiet Krakowa – Krakowianki – prawdziwa skarbnica wiedzy i pomysłów na spacer po Krakowie śladami jego najbardziej zasłużonych mieszkanki.

Szlak ma swoje warianty dzielnicowe, dzięki czemu możemy skupić się na wędrówce np. po Krowodrzy lub po Kazimierzu i Podgórzu.

Nowa Huta na Europejskim Szlaku Kulturowym ATRIUM – Szlak Kulturowy Rady Europy – to świetna propozycja spędzenia czasu w pełnej zieleni Nowej Hucie, miejscu o fascynującej historii i dziedzictwie pełnym dysonansów, a dziś także jednej z najciekawszych i najspokojniejszych dzielnic Krakowa.

Mistrzowie – Krakowski Szlak Rzemiosła – szlak popularyzujący wiedzę o historycznym dziedzictwie rzemieślniczym i kulinarnym Krakowa. Trasa wzbogaca miejską ofertę turystyczną o wątek tradycyjnej przedsiębiorczości Krakowa, przybliżając ważne postaci, fache i smaki.

Historyczny Krakowski Szlak Kulinarne – zebrane na szlaku kulinarne tropy nie tylko pokazują, jak smakował kiedyś Kraków, ale też stanowią klucz do zrozumienia codzienności dawnych Krakowian, m.in. poprzez poznanie jadłospisów i kuchennych rytuałów.

Na stronie www.krakow.pl w zakładce „Turystyka” odnajdziemy zróżnicowane propozycje tematycznych tras turystycznych. Do części z nich powstały specjalne mapki-spacerowniki, czyli praktyczne wydawnictwa, dostępne w wielu językach (do pobrania w formacie PDF).

Dodatkowo w zakładce „Pobierz wydawnictwa turystyczne o Krakowie” znajdziemy przewodniki tematyczne w kilkunastu językach. Pomogą nie tylko zaplanować krótki pobyt w Krakowie, ale też poznać nieznane dotąd historie o mieście.

✕ ✕ ✕

Artykuł jest częścią cyklu publikacji Gminy Miejskiej Kraków na temat stanu turystyki w Krakowie. Cykl ten ma pomóc uporządkować wiedzę o kluczowych pojęciach i zjawiskach związanych z turystyką oraz analizować mocne i słabe strony krakowskiej turystyki. Ma być także zachętą do aktywnego udziału w dialogu społecznym pomiędzy mieszkańcami, przedsiębiorcami i samorządem.

JESIEŃ W KRAKOWIE

tekst: *Marcelina Kornaś*

Planty stają się coraz bardziej kolorowe, wieczory chłodniejsze, a poranki mgliste. Do Krakowa przyszła jesień, dając nam nieco wytchnienia po letnich upałach. To, że lato się kończy, wcale nie oznacza, że należy rezygnować z aktywności. Wręcz przeciwnie – teraz może być ona znacznie przyjemniejsza.

W ofercie miasta nie brakuje ciekawych propozycji.

Sportowa jesień

Bieg Trzech Kopców jest już za nami, a wielkimi krokami zbliża się półmaraton. Niezależnie od tego, czy planujemy start w jesiennej połowce, czy z bieganiem dopiero zaczynamy, warto zapoznać się z ofertą zajęć z cyklu „Biegaj w Krakowie”. To co tygodniowe, bezpłatne treningi dla mieszkańców Krakowa, dopasowane poziomem do potrzeb uczestników.

Poniedziałki, godz. 19.00 – MOS Wschód – treningi sprawnościowe z elementami siły biegowej, interwałów i pracy nad poprawą techniki biegu.

Czwartki, godz. 18.30 – Rynek Podgórski – treningi wytrzymałościowe i praca nad równym tempem biegu.

Piątki, godz. 19.00 – Park im. W. Tetmajera / Młynówka Królewska / Park im. E. Radzikowskiego – spokojniejsze treningi, regeneracja i budowanie bazy tlenowej.

Soboty, godz. 9.00 – Park Lotników Polskich – dłuższe wybiegania, treningi uzupełniające oraz integracja.

Spotkanie z kulturą

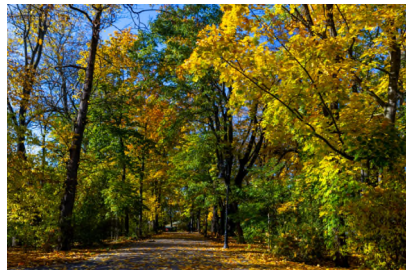
Kina plenerowe zakończyły już sezon, ale oferta Muzeum Krakowa wciąż jest bogata i pozostanie taka przez najbliższe miesiące. Warto wybrać się m.in. do Centrum Interpretacji Niematerialnego Dziedzictwa Krakowa Muzeum Krakowa (Dom pod Krzyżem, ul. Szpitalna 21) na wystawę „Kraków. Dźwięki, melodie, słowa”. Jest czynna do 11 października i skupia się na dźwiękach miasta. Do 25 października czynna jest wystawa „Kunst i fach. Kraków rzemieślników” w Pałacu Krzysztofory. Ekspozycja pozwala prześledzić karierę zawodową rzemieślnika, poznać metody regulacji i kontroli wyrobów rzemieślniczych oraz dowiedzieć się, jak wygląda rzemiosło wspólnie.

Zbliża się także kolejna odsłona Nocy Poezji. Od 9 do 11 października spojrzymy na poezję przez pryzmat zbrodni, tajemnicy i moralnych dylematów.

Więcej kulturalnych inspiracji na stronach 18–19.

Pomysł na spacer

Gdzie warto spacerować? Krakowskie parki jesienią stają się naprawdę magiczne. Inspiracją do ich poznania może być wyzwanie Odkrywca Krakowskich Parków. Zadaniem odkrywcy jest odwiedzenie wszystkich parków objętych wyzwaniem i zdobycie pamiątkowej pieczętki w każdym z nich. Ze strony Zarządu Zieloni Miejskiej (zmm.krakow.pl, zakładka „Rekreacja”) można pobrać i wydrukować specjalną książeczkę na pieczętki. W wyzwaniu uczestniczy 78 krakowskich parków. Pełna lista jest zamieszczona w książeczce „Odkrywca Krakowskich Parków”.

Można już wypatrywać oznak jesieni / fot. Bogusław Świerżowski

TARGI PRACY I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI. ZNAJDŹ SWOJĄ DROGĘ

tekst: *Edyta Mazurek*

Już 7 października TAURON Arena Kraków stanie się miejscem spotkań pracodawców, przedsiębiorców, ekspertów i mieszkańców, którzy chcą świadomie planować swoją zawodową przyszłość.

Targi Pracy i Przedsiębiorczości / fot. GUP

Podczas bezpłatnych Targów Pracy i Przedsiębiorczości na uczestników będzie czekać pięć stref tematycznych poświęconych zatrudnieniu, przedsiębiorczości, rozwojowi

kariery, aktywizacji społeczno-zawodowej oraz praktycznym warsztatom.

W programie znajdą się m.in. spotkania z pracodawcami, konsultacje CV, robienie profesjonalnych zdjęć do wykorzystania w CV, warsztaty z zakresu AI, budowania marki osobistej, zmiany zawodowej, zakładania firmy czy rozwijania kompetencji przyszłości. Nie zabraknie również tematów związanych z legalnym zatrudnieniem cudzoziemców, bezpieczeństwa oraz prowadzeniem działalności gospodarczej.

Uczestnicy będą mogli także zobaczyć propozycje związane z VR, dronami oraz nowoczesnymi narzędziami cyfrowymi.

Integralną część wydarzenia stanowi również hackathon biznesowy dla uczniów krakowskich szkół średnich i studentów, podczas którego uczestnicy pod okiem mentorów będą pracować nad innowacyjnymi rozwiązaniami i pomysłami biznesowymi. Wstęp na wydarzenie jest bezpłatny. Program jest dostępny na stronie: www.targiaktywnosci.com.pl.

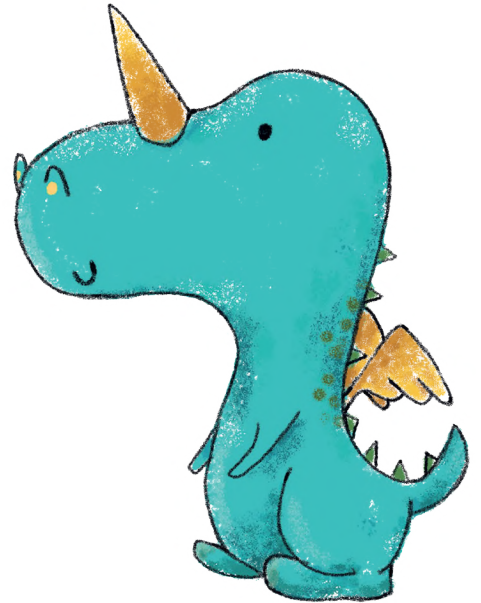
CZEŚĆ! HI! BUENOS DIAS! BONJOUR! CIAO! AHOJ!

Mamy już jesień, która pokoloruje Kraków na żółto, brązowo i złociście. A każda pora roku jest doskonałym momentem, by zastanowić się, jak żyć w zgodzie z naturą i pomagać naszej planecie.

Może was tym zaskoczę, ale smocza ciocia mówi, że dbanie o przyrodę czasem polega na tym, by czegoś nie robić! Ciekawe, prawda? Wszędzie słyszymy, że trzeba sprzątać, segregować i oszczędzać – i są to bardzo dobre nawyki. Ale jesienią warto np. nie grabić wszystkich liści. Zostawione pod drzewami pomagają zatrzymać wilgoć, a zebrane w sterty mogą stać się schronieniem dla moich małych, kolczastych przyjaciół. Domyśliliście się, że chodzi o jeże? Ale to nie koniec! Kiedy zbieracie jesienne „skarby natury”, pamiętajcie, żeby zostawić trochę szyszek, żołądź czy kasztanów także dla zwierzaków. A skoro jesteśmy przy jedzeniu, jesienna kuchnia jest pełna pysznych, zdrowych i sezonowych warzyw i owoców. Smok Wawelski uwielbia śliwki, ja kocham gruszki i jabłka, a ciocia najczęściej serwuje na obiad zupę dyniową i surówkę z buraków. Palce lizać!

Mam też dla was pomysł na wyprawę w poszukiwaniu kolorów jesieni. Najlepiej wybrać się na nią zielonym transportem – pieszo lub rowerem. A jeśli chcecie pojechać trochę dalej, krakowski tramwaj też będzie świetnym rozwiązaniem! Sprawdźcie również, jakie rodzinne warsztaty przygotowało dla was Krakowskie Centrum Edukacji Klimatycznej przy ul. Wielopole 17a. Cała nasza smocza rodzina odwiedza czasem to niezwykle miejsce na ekologicznej mapie Krakowa.

Do zobaczenia!

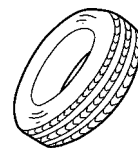

EKO REBUSY

Rozwiążcie rebusy i odkryjcie kolejne ważne hasła związane z ekologią!

~~PUTER~~

~~O NA~~

~~CIA O~~

~~EON~~

~~EREK~~

~~SŁO~~

_____ – naturalny nawóz, który powstaje z rozkładających się resztek roślin i jedzenia.

_____ – maleńkie drobinki plastiku, które trafiają do wody, ziemi i przyrody.

SMOKOPEDIA

DESZCZÓWKA

— to woda pochodząca z deszczu, którą można zbierać i wykorzystywać, zamiast pozwalać jej od razu odpłynąć do kanalizacji. Można nią podlewać rośliny, myć narzędzia ogrodowe czy napełniać oczko wodne.

A skoro już mowa o wodzie, mam dla was specjalne zaproszenie! 26 września wybierzcie się na IX Festiwal Wody! Czekamy na was w godz. 10.00–16.00 w Zakładzie Uzdatniania Wody Bielany przy ul. Księcia Józefa 299. Będzie to świetna okazja, żeby odkryć mnóstwo wodnych ciekawostek i przekonać się, dlaczego każda kropla ma znaczenie!

POMYSŁ-WNIK

Smokorożce i smoki wiedzą, że o Kraków i całą planetę trzeba dbać każdego dnia. I wcale nie potrzeba do tego smoczej mocy, ponieważ wystarczą małe, dobre nawyki. Oto kilka pomysłów dla was.

- Oszczędzajcie wodę.
- Segregujcie śmieci.
- Nie marnujcie jedzenia.
- Wybierajcie wielorazowe rzeczy.
- Podróżujcie odpowiedzialnie.
- Dbajcie o krakowską zieleń.

KRZYŻÓWKA

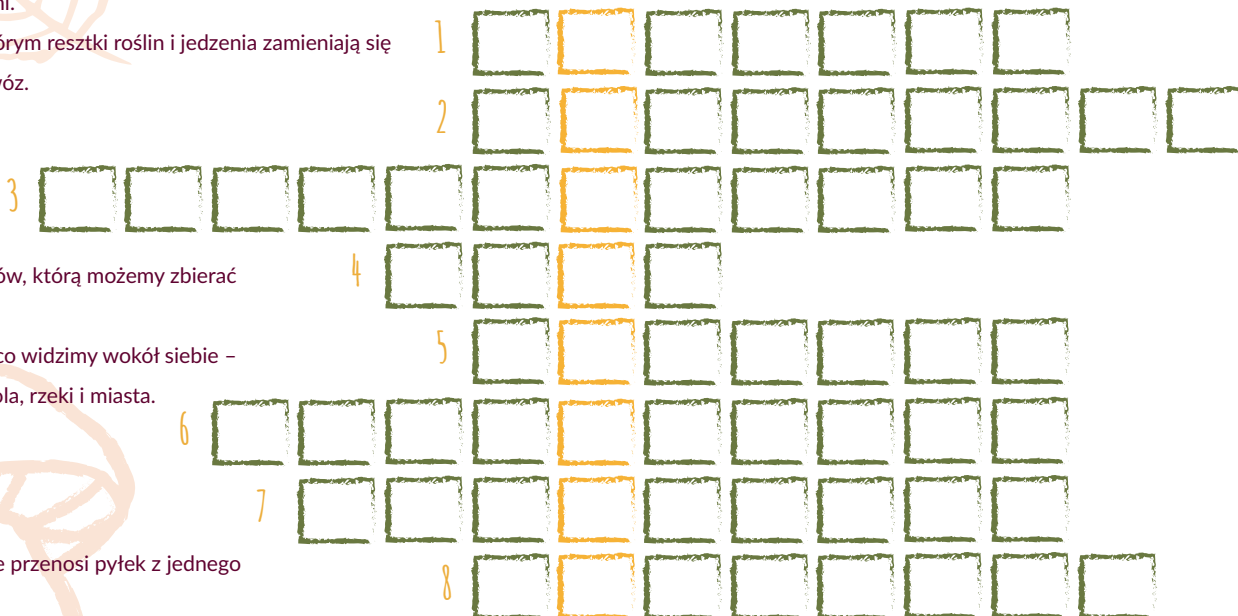
Rozwiążcie krzyżówkę i dowiedzcie się, jak nazywamy zatrzymywanie i gromadzenie wody w miejscu, w którym spadła, zamiast pozwalania, by szybko odpłynęła.

1. Rozkładające się drewno, które jest domem i pożywieniem dla wielu organizmów.
2. Przetwarzanie odpadów, dzięki któremu mogą stać się nowymi rzeczami.
3. Miejsce, w którym resztki roślin i jedzenia zamieniają się w naturalny nawóz.

4. Gaz, którego potrzebujemy do oddychania.
5. Dzięki niej świecą lampy, działają urządzenia i poruszają się pojazdy.

6. Woda z opadów, którą możemy zbierać i wykorzystać.
7. To wszystko, co widzimy wokół siebie – np. góry, lasy, pola, rzeki i miasta.

8. Zwierzę, które przenosi pyłek z jednego kwiatu na drugi.

STARS ROWEREM DO SZKOŁY

tekst: *Dariusz Niewiła*

Po wakacyjnej przerwie rozpoczęła się kolejna edycja akcji „STARS Rowerem do szkoły”. Przypomnijmy, że program STARS, realizowany w Krakowie od 2013 r., promuje i popularyzuje rower jako środek transportu używany podczas dojazdów do szkół. Adresatami akcji są dzieci i młodzież szkolna, a także ich rodzice i pracownicy szkół. Chętne szkoły mogą zgłaszać się do programu w maju, a nabór jest prowadzony za pośrednictwem Portalu Edukacyjnego Miasta Krakowa.

W roku szkolnym 2026/27 w działaniu udział bierze 49 samorządowych szkół podstawowych oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2. Podczas wrześniowej konferencji inauguracyjnej mieliśmy przyjemność gościć nauczycieli oraz uczniów ze szkół zaangażowanych w tę akcję. Stanisław Kracik, pełniący funkcję Prezydenta Miasta Krakowa, wręczył „złote gwiazdki” przedstawicielom trzech placówek. Do grona akredytowanych w STARS na poziomie złotym dotaczyły szkoły podstawowe: nr 29 z Al. Dembowskiego, nr 66 z ul. Skotnickiej oraz nr 162 z ul. Stojatowskiego. Podczas konferencji gościliśmy prelegentów ze Studenckiego Koła „Hippocampus” działającego przy Klinice Neurochirurgii Dziecięcej CM UJ oraz z Fundacji Carbon Footprint. Obecna była także grupa uczniów z SP nr 105, zlokalizowanej na Os. Słonecznym, która zaprezentowała rowerowe działania szkoły. Z rąk Prezydenta dyplomy odebrali przedstawiciele placówek, które wygrały tegoroczny Rowerowy Maj. Wśród przedszkoli po raz drugi z rzędu bezkonkurencyjne okazało się Przedszkole Samorządowe nr 185 z Os. Dywizjonu 303. W kategorii „szkół małych” najlepsza była SP nr 65 z ul. Golikówka, w kategorii „szkół średnich” SP nr 106 z ul. Litewskiej, a w kategorii „szkół dużych” SP nr 134 z ul. Kłuszyńskiej. A kto zwycięży w Jesiennej Kampanii Rowerowej? W „październikowej dogrywce” udział biorą szkoły STARS-owe, a do wygrania jest prawie 4 tys. biletów do kina. Zachęcamy uczniów do wybierania aktywnych środków transportu. Ci, którzy postawią na rower, hulajnogę, wrotki, rolki czy deskorolkę, mają

szansę na wspomniane nagrody. W ubiegłym roku mieliśmy 6410 aktywnych uczniów, a w 2024 roku było ich aż 6694. Czas pobić ten rekord! Ostatnia kwestia to prezentacja wyników badań przeprowadzanych corocznie w czerwcu w szkołach STARS. W tegorocznej ankiecie wzięło udział ponad 10 tys. uczniów. Na pytanie „Jak podróżujesz do szkoły?” aż 18,21 proc. badanych odpowiedziało, że do szkoły dociera rowerem. Niewiele więcej uczniów (18,73 proc.) jest dowożonych do szkoły samochodem. Ponad 50 proc. zadeklarowało, że przychodzi pieszo (lub przyjeżdża na hulajnodze), a z transportu zbiorowego korzysta prawie 12 proc. uczniów. Według szczegółowych wyników badania najwięcej uczniów dociera do szkoły rowerem w klasach 4 i 5 (odpowiednio 22 proc. i 23 proc.) a najmniej w klasach 8 (12 proc.).

Z kolei najwięcej uczniów jest dowożonych do szkół samochodami w klasach 1 (29 proc.). W odpowiedzi na pytanie „Jak chciałbyś podróżować do szkoły?” aktywną podróż zadeklarowało prawie 77 proc. uczniów! W tym prawie 34 proc. chciałoby przyjeżdżać do szkoły rowerem. Warto zwrócić uwagę, że po raz pierwszy od 2013 r. odsetek uczniów podróżujących do szkoły rowerem przebił granicę 18 proc. To świetny wynik! Oby tak dalej!

NOWOŚCI DLA POSIADACZY KARTY KRAKOWSKIEJ

Oferta Karty Krakowskiej stale się poszerza. Do miejskiego programu dołączają nowi partnerzy, m.in. podmioty oferujące badania profilaktyczne, popularne miejsca rozrywki, a także firmy z mniej oczywistych branż, takich jak usługi przeprowadzkowe.

Bon rzemieślniczy

Jedną z najnowszych i zdecydowanie wartych uwagi inicjatyw w programie jest bon rzemieślniczy. Umożliwia on naprawienie lub odnowienie przedmiotów codziennego użytku, odzieży lub sprzętu AGD z rabatem 50 proc., przy czym maksymalna kwota dofinansowania wynosi 100 zł. Można z niego skorzystać jeden raz, od 1 września do 31 grudnia, z możliwością skrócenia terminu w przypadku wyczerpania dostępnej liczby bonów.

Bon nie ma fizycznej ani cyfrowej formy. Aby go zrealizować, wystarczy wybrać zakład rzemieślniczy z listy dostępnej w aplikacji Kraków Bon Rzemieślniczy lub na stronie internetowej akcji (bon.izba.krakow.pl), udać się do rzemieślnika i okazać Kartę Krakowską w formie plastikowej lub mobilnej. W przypadku pozytywnej weryfikacji Karty rabat na usługę zostanie przyznany automatycznie.

Bon rzemieślniczy jest realizowany we współpracy z Małopolską Izbą Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Krakowie jako zadanie publiczne finansowane ze środków Miasta Krakowa. MIRiP jest operatorem projektu oraz współpracuje z uczestniczącymi w nim zakładami rzemieślniczymi. Izba działa od wielu lat; wspiera rozwój lokalnego rzemiosła oraz małych i średnich przedsiębiorstw; integruje środowisko rzemieślników, reprezentuje jego interesy i wspiera lokalne inicjatywy gospodarcze.

Zamiast wyrzucać uszkodzone lub zniszczone rzeczy, warto dać im drugie życie. Bon rzemieślniczy pozwala skorzystać z wiedzy i doświadczenia fachowców, a przy tym oszczędzić i ograniczyć ilość odpadów.

Wspiera zatem ochronę środowiska i działalność lokalnych przedsiębiorców o rzemieślniczych tradycjach.

**Lista
zakładów
i usług:**

Dla kogo jest Karta Krakowska?

Z Karty Krakowskiej mogą korzystać osoby zameldowane w Krakowie na pobyt stały lub faktycznie mieszkające w mieście i rozliczające tu PIT, a także ich dzieci do 18. roku życia. Wniosek o Kartę można złożyć online – za pośrednictwem strony lub aplikacji Karta Krakowska – albo w formie papierowej w Punktach Obsługi Karty.

**Więcej
informacji
na stronie:**

Co jeszcze można zyskać?

Beneficjenci programu Karta Krakowska są uprawnieni do korzystania ze zniżek, ulg, preferencji i uprawnień oferowanych przez partnerów programu. Benefity obejmują preferencyjne ceny biletów okresowych na przejazdy komunikacją miejską (tzw. bilet mieszkańca), niższe opłaty za parkowanie w Obszarze Płatnego Parkowania, tańsze bilety wstępu do miejskich instytucji kultury oraz

Warto dać rzeczom nowe życie / fot. arch. MIRiP w Krakowie

rabaty na towary i usługi oferowane przez komercyjnych partnerów programu.

Pełna lista partnerów Karty Krakowskiej wraz z ich ofertą znajduje się na stronie www.kk.krakow.pl, w zakładce „Partnerzy i zniżki”.

Przypominamy, że 12 października br. aplikacja Karty Krakowskiej zostanie wygaszona, a jej funkcję przejmie aplikacja mKraków. Użytkownicy mobilnej Karty Krakowskiej powinni zainstalować aplikację mKraków, zalogować się przy użyciu dotychczasowych danych i aktywować usługę Karty Krakowskiej. Przeniesienie Karty nie wymaga składania nowego wniosku ani zakładania nowego konta. Zmiana dotyczy wyłącznie aplikacji mobilnej. Plastikowe nośniki Karty Krakowskiej pozostają ważne i nadal można z nich korzystać na dotychczasowych zasadach.

Nie masz jeszcze Karty Krakowskiej? Sprawdź warunki udziału w programie i dołącz do grona jej użytkowników. (red.)

**Więcej
informacji
o programie
na stronie:**

- | Uzyskaj informację
- | Zgłoś problem
- | Podziel się pomysłem

Skontaktuj się z nami

- 🌐 kontakt.krakow.pl
- ☎ 12 616 55 55
- 📱 aplikacja mKraków

Kontakt telefoniczny dostępny w dni robocze, od poniedziałku do piątku, w godzinach 7.40–15.30

KRAKÓW DLA STUDENTÓW

tekst: *Marcelina Kornas*

W szkołach wybrzmiał już pierwszy dzwonek, a za parę dni rozpoczną się również zajęcia na uczelniach. Początek roku akademickiego to dobry moment, by nie tylko wrócić do nauki, ale też lepiej poznać miasto i sprawdzić, z jakich możliwości i udogodnień mogą korzystać studenci.

Miejsca do nauki

Nie każdy lubi uczyć się w domu. Zarówno w akademiku, jak i w domu rodzinnym trudno czasem o ciszę i skupienie. Dlatego studenci szukają miejsc, w których mogą spokojnie usiąść z laptopem czy książkami oraz skupić się na nauce. W Krakowie na szczęście nie brakuje takich przestrzeni. Najbardziej oczywisty wybór to czytelnie bibliotek publicznych lub uczelnianych. Dużą popularnością cieszy się czytelnia główna w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej przy ul. Rajskiej. Jest czynna w godzinach 8.00–19.00 od poniedziałku do środy oraz w piątek i w sobotę, od 10.00 do 19.00 w czwartek, a w niedzielę od 8.00 do 14.00. Do dyspozycji czytelników jest również zielona czytelnia oraz kawiarnia.

Biblioteki to nie jedyne miejsca do nauki. Pracownie Młodych to bezpłatne, przyjazne przestrzenie dostępne dla osób w wieku 13–26 lat, które mieszkają lub uczą się w Krakowie. Powstają z inicjatywy Miasta we współpracy z organizacjami pozarządowymi. To miejsca, w których można spokojnie pouczyć się, popracować nad własnymi projektami, rozwijać zainteresowania, a także spotkać się ze znajomymi czy odpocząć. Pracownie znajdują się przy ul. Zachodniej 7/3, ul. Na Kozłowie 25, ul. Krakusa 7, Al. Daszyńskiego 22, na Os. Piastów 22 i Os. Centrum C 9. Są otwarte popołudniami w dni powszednie, a także w wybrane soboty. Dla osób, które nie potrzebują do nauki absolutnej ciszy, dobrym wyborem mogą być również kawiarnie. Lekki gwar w tle, kawa i coś słodkiego złożą się na przyjemną odmianę od bibliotecznego ciszy. Warto wyrobić sobie Kartę Krakowską i odwiedzić kawiarnie, które oferują zniżki dla jej posiadaczy.

Więcej informacji o KK na stronie:

W jaki sposób zdobyć uprawnienia do posiadania Karty Krakowskiej? Wystarczy zameldować się w Krakowie na pobyt stały lub w przyszłym roku rozliczyć tu PIT.

Jak się odnaleźć?

W zorientowaniu się w mieście pomocna będzie aplikacja mKraków. Zapewnia ona dostęp do aktualnych informacji o Krakowie, rozkładów jazdy Komunikacji Miejskiej w Krakowie (KMK), harmonogramów wywozu odpadów czy mapy obiektów sportowych. Można zakupić w niej także bilet okresowy na komunikację miejską. Aplikacja będzie również udogodnieniem dla osób poruszających się po mieście samochodem – pozwala na optacanie parkowania w Obszarze Płatnego Parkowania i wysła przypomnienia o kończącym się czasie postoju. mKraków umożliwia również udział w ankietach, łatwe przejście do konsultacji społecznych oraz szybki kontakt z Krakowskim Centrum Kontakt, gdzie można zgłaszać problemy i inicjatywy służące ulepszaniu funkcjonowania miasta. Użytkownicy aplikacji mają także dostęp do miesięcznika **KRAKÓW.PL** oraz „Czy wiesz, że? Informatora mieszkańca” – praktycznego przewodnika po miejskich usługach i procedurach. Aby być na bieżąco, warto zaglądać do zakładki z aktualnościami.

Potrzebujesz pomocy?

W mieście działa Krakowskie Centrum Kontakt (KCK) – może być ono szczególnie przydatne dla osób, które dopiero poznają miejskie procedury i nie wiedzą, do której instytucji zwrócić się w konkretnej sprawie. KCK działa jako pośrednik między mieszkańcami a jednostkami miejskimi, pomagając przekazywać zgłoszenia oraz pomysły do właściwych osób.

RUSZA V EDYCJA PROGRAMU „PRZEDSIĘBIORCZE KRAKOWIANKI”. DOŚWIADCZENIE TO KAPITAŁ!

tekst: *Magdalena Piech*

Kraków konsekwentnie wspiera kobiety w rozwijaniu potencjału zawodowego i przedsiębiorczego.

Tegoroczna edycja została przygotowana z myślą o kobietach 45+, które chcą wykorzystać swoje doświadczenie życiowe i zawodowe do stworzenia lub rozwoju własnej działalności gospodarczej. Program realizowany jest przez Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji Urzędu Miasta Krakowa we współpracy z Fundacją Mamo Pracuj. Hasło tegorocznej edycji brzmi „Doświadczenie to Twój kapitał”.

To może być początek nowego etapu zawodowego / fot. Fundacja Mamo pracuj

Wieloletnia praktyka zawodowa, zdobyte doświadczenie, kompetencje oraz znajomość różnych branż mogą stać się solidnym fundamentem własnego biznesu. Program ma pomóc uczestniczkom przekuć ten potencjał w konkretne działania przedsiębiorcze. W ramach projektu uczestniczki będą mogły skorzystać z cyklu specjalistycznych warsztatów – zarówno stacjonarnych, jak i online – poświęconych m.in. identyfikacji niszy biznesowej, budowaniu atrakcyjnej oferty, tworzeniu marki osobistej, wykorzystaniu narzędzi sztucznej inteligencji w małym biznesie oraz podstawom zakładania i prowadzenia firmy. Istotnym elementem programu będą również warsztaty, podczas których kobiety w kameralnych grupach będą wymieniać się swoim doświadczeniem, rozwijać pomysły i otrzymywać wsparcie ekspertów oraz innych uczestniczek. Program „Przedsiębiorcze Krakowianki” został zainaugurowany 10 września, a uroczyste zakończenie odbędzie się 17 listopada br. w Kładrze Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 w Krakowie przy ul. Zabłocie 20.

Kraków po raz kolejny udowadnia, że inwestowanie w potencjał kobiet to inwestowanie w rozwój całego miasta. Tegoroczna edycja może stać się dla wielu uczestniczek początkiem nowego etapu zawodowego.

KRAKOWSKIE TALENTY 60+. ZAPRASZAMY DO UDZIAŁU W KONKURSACH!

tekst: *Magdalena Kobylańska*

Mieszkancki i mieszkańcy Krakowa w wieku 60+, pokażcie, co was inspiruje, porusza i zachwyca! Gmina Miejska Kraków – Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, wraz z Centrum Kultury Podgórze – Strefą Sokolską, zapraszają do udziału w dwóch konkursach: literackim „Piszmy więc!” oraz malarskim „Sercem i pędzlem”.

„Piszmy więc!” – temat: Jak zbudować szczęście z tego, co mamy?

To już piąta edycja konkursu literackiego. Zapraszamy do napisania własnej historii o szczęściu i spełnieniu. Może być ona związana z codziennością, bliskością drugiego człowieka, wspomnieniem, muzyką, spacerem czy spełnionym marzeniem. Tekst powinien być napisany w języku polskim, oryginalny, wcześniej niepublikowany i nienagradzany. Może liczyć maksymalnie 4 strony maszynopisu. Prace należy przesać na adres sokolska@ckpodgorza.pl do 30 października.

„Sercem i pędzlem” – temat: Kolory życia

Szosta edycja konkursu malarskiego to okazja do pokazania świata tak, jak go widzicie. Można zgłaszać prace malarskie i rysunkowe wykonane na papierze, w dowolnej technice, oprawione w passe-partout. Maksymalny wymiar pracy wraz z oprawą to 50 x 40 cm. Każdy autor może zgłosić jeden obraz. Konkurs odbywa się w dwóch kategoriach: dla początkujących i dla zaawansowanych. Prace należy dostarczyć do Strefy Sokolskiej (ul. Sokolska 13) w dniach 19–30 października, w godz. 9.00–15.00. Wyniki obu konkursów zostaną ogłoszone 17 grudnia 2026 r. podczas „Koncertu dla seniorów” w ICE Kraków, a na laureatki i laureatów czekają nagrody. Prace malarskie będzie można również obejrzeć na wystawie.

Nie trzeba być profesjonalistą – liczą się pomysł, emocje i radość tworzenia. Napiszcie, namalujcie i podzielcie się swoją historią!

Barbara Kasprzyk, „Nenufary”

FESTIWAL „MAREK, ACH TO TY!”

Centrum Kultury Podgórze – Ośrodek Ruczaj (ul. J. Kantego Przyzby 10a) zaprasza na dwa dni pełne muzyki, sztuki, spotkań i wspomnień poświęconych Markowi Grechucie – jednej z najważniejszych postaci polskiej kultury. Festiwal odbędzie się w dniach 10–11 października, a w jego programie znajdą się m.in. warsztaty malarskie i edukacyjne inspirowane twórczością patrona wydarzenia, wernisaż wystawy, lekcja muzealna oraz „Śpiewnik Marka” – koncert z udziałem muzyków współpracujących z artystą. Podczas spotkania „Wspo-

mnienia o Marku Grechucie” zaproszeni goście podzielą się związanymi z nim osobistymi historiami i anegdotami. 11 października odbędzie się koncert „Anawa 2020” z udziałem zespołu Voo Voo oraz Tomasza Organka i Tomasza Makowieckiego. To wyjątkowa okazja, by przypomnieć sobie twórczość Marka Grechuty i odkryć ją na nowo. Bilety do nabycia stacjonarnie w CKP – Ośrodku Ruczaj i online, w serwisie Biletyna. Szczegóły na: ruczaj.ckpodgorza.pl.

✕ DZIEŃ OTWARTY Z KRAKOWSKIM FORUM KULTURY

fol. Martyna Hodur / KFK

Krakowskie Forum Kultury gościnie otwiera zielone drzwi głównej siedziby przy ul. Mikołajskiej 2 przed starymi i nowymi bywalcami już w sobotę 26 września, między 12.00 a 15.00. Organizatorzy zapraszają na

pokaz oraz miniwarsztaty flamenco przygotowane przez Krakowską Szkołę Flamenco „Almoraima” i jej spiritus movens Małgorzatę Drzał (tu gorąca prośba do chętnych o przyniesienie obuwia zamiennego na płaskiej, miękkiej podeszwie). Po wystawie egzotycznej fotografii przyrodniczej dwukrotnie oprowadzi miłośników natury jej autor, Marek Kluba – chętnych czeka wycieczka na amerykańskie pustynie Sonora i Mojave oraz spotkanie z drapieżnymi ptakami Kalifornii i Arizony. Dla pasjonatów rękodzieła przygotowano warsztaty tworzenia obrazów

z suszonych kwiatów oraz decoupage'u drobnej drewnianej galanterii. Zuzanna Klekocińska szykuje koncert muzyki optymistycznej i piosenek, które wszyscy lubimy, natomiast Galaxy Choir działający pod egidą KFK i dyрекcją Lwa Galaksego zaprezentuje się w repertuarze, co nietrudno zgadnąć, chórallym.

Na wszystkie wydarzenia

wstęp wolny!

Program dostępny na stronie:

krakowskieforum.pl.

✕

WERNISAŻ WYSTAWY SFOTOHUTOWANI

fol. Magdalena Grynczel

Czas na wielki finał 5. edycji projektu sFOTOhutowani! Ośrodek Kultury Kraków-Nowa Huta zaprasza na wernisaż wystawy wyjątkowych nowohuckich kadrów.

Na wystawie zobaczymy najciekawsze zdjęcia Nowej Huty, wybrane spośród ponad 200 prac, które wzięły udział w tegorocznym konkursie sFOTOhutowani. Fotografie wykonane aparatem cyfrowym, analogowym, smartfonem lub dronem przedstawiają różnorodną architekturę, przyrodę, nieznaną zakątki oraz codzienne życie nowohuckich dzielnic.

Wernisaż odbędzie się 23 października o godz. 18.00 w Klubie Wersalik Ośrodka Kultury Kraków-Nowa Huta na Os. Ogrodowym 15. W trakcie wydarzenia zostaną ogłoszone wyniki konkursu oraz wręczone nagrody. Na uczestników czekać będzie również set DJ-ski oraz kilka jubileuszowych niespodzianek.

WORLD PRESS PHOTO – 69. EDYCJA

Tegoroczna wystawa w Nowohuckim Centrum Kultury to zbiór najlepszych zdjęć spośród 57 376 zgłoszonych do konkursu w 2026 r. przez 3747 fotografów i fotografek ze 141 krajów. W tym roku niezależne jury nagrodziło prace, które uka-zały głębię i niuanse najbardziej palących problemów, z jakimi zmagają się dziś świat, od druzgocących konfliktów i nadużyć ze strony organów ścigania po kryzys klimatyczny. Regiony konkursowe to: Afryka; Azja i Pacyfik oraz Oceania; Europa; Ameryka Północna i Środkowa; Ameryka Południowa; Azja Zachodnia, Środkowa i Południowa.

XXV PODGÓRSKIE DNI OTWARTYCH DRZWI W RAMACH EUROPEJSKICH DNI DZIEDZICTWA

Stowarzyszenie Podgorze.pl zaprasza do zwiedzania, poznawania i odkrywania Podgórza – szeroko rozumianego jako prawobrzeżna część Krakowa.

Tradycyjnie wielkie zwiedzanie Podgórza potrwa trzy dni (25–27 września). W piątkowy wieczór zaprosimy na inauguracyjny spacer, w sobotę do zwiedzania obiektów, a w niedzielę na kolejne spacer.

W ostatnią sobotę września (26 września), jak co roku odwiedzimy blisko 30 miejsc, głównie tych na co dzień niedostępnych – pracownie rzemieślnicze, forty Twierdzy Kraków, zabytkowe kamienice, zapomniane obiekty przemysłowe oraz szkoły i obiekty sakralne.

W niedzielę (27 września) zaprosimy na kilkanaście tematycz-

nych spacerów z przewodnikami, które zabiorą uczestników w najbardziej zaskakujące zakątki Podgórza. Będą to m.in. „Podgórze dla początkujących”, „Wojenne dzieje Kamieniołomu Libana”, „Ślady podgórskiej kolei”, „Ludwinów”, „Prokocim – historia w pigułce” i „Kobiectw szlakiem po Starym Podgórzu”.

Zdecydowana większość wydarzeń jest dostępna dla wszystkich, jedynie na kilka z nich ze względów organizacyjnych wymagane są wejściówki, dostępne w Muzeum Podgórza (ul. Limanowskiego 51).

Program XXV PDOD można znaleźć na stronie podgorze.pl.

Udział we wszystkich wydarzeniach jest **bezpłatny**.

foto: Paweł Kubiszal

✕

JESIEŃ Z KBF

✕

Trzecie urodziny Apteki Designu (ul. Kopernika 19a) obchodząc będziemy 25–26 września.

W programie m.in. spotkania, Kreatywne Stacje Tworzenia Merchu, doświadczenie wspólnotowego wytchnienia i wystawa „Graduation Projects”. Z okazji urodzin Apteka Designu otwiera swoje drzwi jeszcze szerzej oraz zaprasza do wspólnego świętowania – tym razem poprzez tworzenie. W przestrzeni Apteki pojawią się otwarte stacje rękodzielnicze, które będą

działać w formule otwartego warsztatu.

18. Festiwal Conrada odbędzie się w dniach 19–25 października w Krakowie pod hasłem „Nieposłuszeństwo”. Gośćmi będą m.in. Juan Gabriel Vásquez, Rene Karabasz, Szczepan Twardoch, Joanna Ostrowska, Christoph Ransmayr, Sophie Gilbert, Ryszard „Peja” Andrzejewski oraz Cristina Rivera Garza.

Pałac Potockich zaprasza jesienią na szereg ciekawych wydarzeń. 25 września o 18.00

odbędzie się premierowe spotkanie dotyczące książki „Okupowany Kraków. Przewodnik po stolicy Generalnego Gubernatorstwa” Jana Jakuba Grabowskiego. 26 września o 11.00 zacznie się spacer literacki po Cmentarzu Salwatorskim. Między 26 a 27 września w Pałacu młodzi artyści zaprezentują swoje dzieła na Targach Młodej Sztuki, a już 30 września z czytelnikami spotka się Aneta Godynia i opowie o swojej nowej książce „Nieugięte. Jak nieprawdę były wiejskie kobiety”.

FESTIWAL MAŁEJ LITERATURY W DWORKU BIAŁOPRĄDNICKIM

Już po raz szósty zapraszamy dzieci, rodziców i nauczycieli na Festiwal Małej Literatury, który odbędzie się w dniach 5–11 października. w Centrum Kultury Dworek Białoprądnicki. Tegoroczna edycja będzie wyjątkową podróżą w czasie do świata animacji i książek sprzed dekad. Szczególne miejsce zajmą w niej kultowe tytuły z czasów dzieciństwa rodziców czy dziadków, które najmłodszy będą mogli poznać lub odkryć na nowo. Obok dobrze znanych historii pojawi się też przestrzeń dla współczesnej literatury dziecięcej. Całość uzupełnią spotkania z autorami, warsztaty, pokazy filmowe oraz webinary dla nauczycieli. Jak co roku nie zabraknie również literatury wrażliwej – tej, która pomaga lepiej rozumieć emocje, relacje i otaczający nas świat. Nad tą częścią festiwalu tradycyjnie czuwać będzie jego partner: Wydawnictwo Wrażliwe. Wydarzenie dofinansowano ze środków Dzielnicy IV Prądnik Biały.

Więcej informacji: dworek.eu oraz fml.dworek.eu.

PRZEGLĄD WYDARZEŃ

fot. Piotr Wojnarowski, Bogusław Świerowski

28
sierpnia

Jubileusz 35-lecia powołania Straży Miejskiej Miasta Krakowa

Na Rynku Głównym w Krakowie odbyły się uroczyste obchody 35-lecia powołania Straży Miejskiej Miasta Krakowa. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele władz miasta, służb mundurowych oraz mieszkańcy.

29
sierpnia

35-lecie dzielnic Krakowa, piknik przed TAURON Areną

Przed TAURON Areną Kraków mieszkańcy świętowali 35-lecie krakowskich dzielnic. Wydarzenie zgromadziło osoby z różnych części miasta, oferując liczne atrakcje, występy artystyczne i aktywności. Piknik był okazją do integracji i pokazania, jak ważne dla miasta są lokalne wspólnoty.

01
września

Nowa siedziba ZS-P nr 15 w Krakowie oficjalnie otwarta

Tegoroczny początek roku szkolnego był wyjątkowy dla społeczności Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 15. 1 września przy ul. Grochowej 23 oficjalnie otwarto nową siedzibę placówki. W uroczystości uczestniczyli m.in. pełniący funkcję prezydenta miasta Krakowa Stanisław Kracik oraz metropolita krakowski kardynał Grzegorz Ryś.

02
września

Konsul generalna Austrii z wizytą w Urzędzie Miasta Krakowa

Regina Figl, nowo mianowana konsul generalna Austrii w Krakowie, złożyła pierwszą oficjalną wizytę w krakowskim magistracie. Z konsulem spotkał się Stanisław Kracik, pełniący funkcję prezydenta miasta Krakowa. Rozmowa była okazją do wymiany doświadczeń i omówienia dalszej współpracy.

5-6
września

Poland Business Run

5 i 6 września Kraków ponownie stał się gospodarzem Poland Business Run – charytatywnego wydarzenia, które łączy sport z pomocą potrzebującym. Uczestnicy pobiegli, by wesprzeć osoby z niepełnościami ruchowymi oraz osoby po mastektomii.

06
września

Marsz Jamników

Jamniki opanowały Kraków – już po raz 28. Po siedmiu latach przerwy Marsz Jamników wrócił na Rynek Główny. Uczestnicy spotkali się pod Barbakanem i prze-maszerowali ul. Floriańską w kierunku Rynku Głównego. Przy ratuszu odbył się konkurs na najbardziej królewskiego jamnika.

LOTNISKO UHONOROWANE MEDALEM CRACOVIAE MERENTI

tekst: Agnieszka Biernacka-Szpunar

Tysiące samolotów, miliony pasażerów, setki kierunków podróży – Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice stał się symbolem otwartości Krakowa na świat. Kraków podziękował za 30-letni wkład lotniska w rozwój miasta i regionu, honorując jego zasługi brązowym medalem Cracoviae Merenti.

Medal Cracoviae Merenti jest najważniejszym odznaczeniem nadawanym przez Miasto. Przyznaje je Rada Miasta Krakowa na wniosek Komisji Medalu w uznaniu szczególnych zasług dla Krakowa. Brązowy medal Cracoviae Merenti oznaczony numerem 45, przyznany Międzynarodowemu Portowi Lotniczemu im. Jana Pawła II Kraków-Balice Sp. z o.o. w uznaniu szczególnych zasług dla Stolecznego Królewskiego Miasta Krakowa, został wręczony podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa 21 września w Sali Obrad RMK przy PL. Wszystkich Świętych.

– Od wieków człowiek marzył o lataniu. O przekraczaniu granic, odkrywaniu nowych światów i łączeniu ludzi. Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice Sp. z o.o. jest dziś współczesnym spełnieniem tego marzenia. Jest bramą, przez którą Kraków otwiera się na świat, a świat odnajduje drogę do Krakowa – mówi Jakub Kosek, przewodniczący Rady Miasta Krakowa, podkreślając także, że lotnisko Kraków-Balice to jedna z najważniejszych instytucji infrastrukturalnych i gospodarczych Krakowa oraz całej Małopolski, mająca ogromne znaczenie dla rozwoju naszego miasta i wzmacniania jego międzynarodowej pozycji.

Medal jako podziękowanie

Rozwój portu lotniczego przez lata szedł w parze z umacnianiem się pozycji Krakowa jako miasta rozpoznawalnego na całym świecie. I jest to efekt pracy całej załogi. Pracownicy Portu Lotniczego Kraków-Balice rozumieją, że pierwszy kontakt z naszym miastem rozpoczyna się właśnie na lotnisku. Przekłada się to na ich codzienne zaangażowanie w budowanie obrazu Krakowa jako miasta nowoczesnego, gościnnego i aspirującego do najwyższych standardów. Załoga portu Kraków-Ba-

fot. Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice

lice wie również, że wszystkim podróżującym towarzyszą różne historie. Te związane z oczekiwaniem na podróż czy na wytęsknione powroty, wypełnione radością spełnienia marzeń czy trudem osobistych lub zawodowych wyzwań.

Medal Cracoviae Merenti to podziękowanie dla lotniska Kraków-Balice nie tylko za wkład w rozwój miasta, ale również za ogromne zaangażowanie pracowników, którzy wspierają podróżnych i zapewniają im poczucie bezpieczeństwa. To dzięki nim każdy start jest obietnicą nowej drogi, a każde lądowanie początkiem kolejnego rozdziału.

Sukces, ale też wyzwanie

– Dołączenie do grona uhonorowanych medalem Cracoviae Merenti to dla nas ogromna duma i zaszczyt – podkreśla Łukasz Strutyński, prezes zarządu Kraków Airport. – Tym bardziej że jako pierwszy tym medalem został uhonorowany nasz patron – św. Jan Paweł II. Ten medal trafia w nasze ręce w szczególnym czasie, przełomowym dla krakowskiego lotniska. Obchodzimy jubileusz 30-lecia spółki Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice. Dlatego odbieram to wyróżnienie w imieniu wszystkich,

kterzy przez te lata każdego dnia tworzyli i tworzą krakowskie lotnisko – pracowników, naszych partnerów z firm i instytucji oraz pasażerów. To ich zasługa, że rośniemy najszybciej w naszej historii. W 2025 r. nasze lotnisko było najszybciej rozwijającym się portem w Unii Europejskiej w kategorii lotnisk obsługujących 10–25 mln pasażerów rocznie. Wierzymy, że 2026 r. zakończymy rekordem 15 mln obsłużonych pasażerów. Taki sukces to dla nas także ogromne wyzwanie, by podróżnym zapewnić komfortową podróż. Dlatego w roku jubileuszowym rozpoczynamy realizację nowego planu inwestycyjnego o wartości 4,2 mld złotych – dodaje Łukasz Strutyński.

– Wielkie osiągnięcia rodzą się tam, gdzie odwaga spotyka się z profesjonalizmem, a wizja przyszłości z codzienną, odpowiedzialną pracą – mówi Jakub Kosek, życząc równocześnie wszystkim pracownikom Portu Lotniczego Kraków-Balice oraz samemu miastu Kraków, by kolejne lata były czasem dalszego rozwoju, odważnych inwestycji i realizacji ambitnych planów.

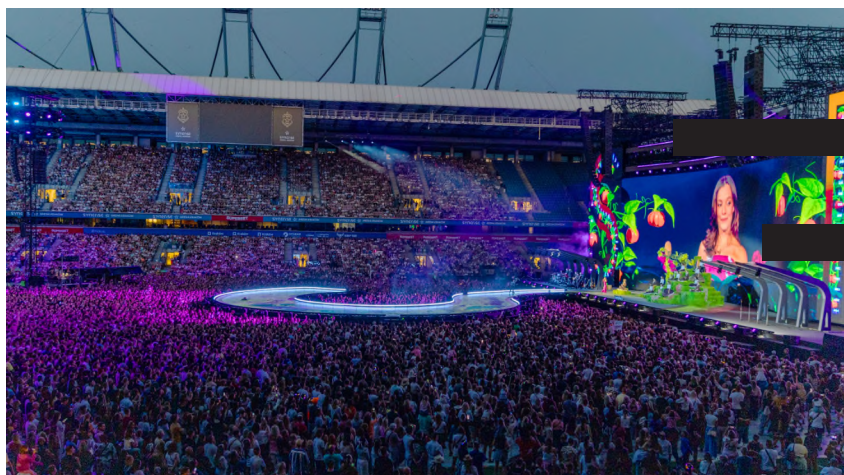
OTWARCIE NOWEGO ROZDZIAŁU

tekst: Krzysztof Kawa

Synerise Arena – Stadion Miejski im. Henryka Reymana służy na co dzień fanom futbolu, ale coraz częściej oferuje mieszkańcom Krakowa także innego typu rozrywkę. Ostatnim przykładem jest koncert sanah, który przyciągnął na obiekt przy ul. Reymonta aż 40 tys. widzów.

To pierwsze tego typu wydarzenie w 15-letniej historii największego w mieście stadionu, choć warto pamiętać, że ścieżki wykonawcom sceny muzycznej przebiegały uczestnicy ceremonii otwarcia i zamknięcia III Igrzysk Europejskich Kraków – Małopolska 2023. Sierpniowa impreza okazała się sukcesem zarówno frekwencyjnym, jak i organizacyjnym. To efekt udanej współpracy Zarządu Infrastruktury Sportowej w Krakowie, spółki TS Wiśła Kraków SA oraz organizatora koncertu – DM Agency.

– Imponująca frekwencja podczas koncertu pokazała, że w Krakowie jest duże zainteresowanie wydarzeniami muzycznymi. Ich organizacja pozwala mieszkańcom korzystać z atrakcyjnej oferty kulturalnej i rozrywkowej bez konieczności wyjeżdżania z miasta. Takie imprezy pokazują, że Kraków ma infrastrukturę pozwalającą na realizację różnych projektów i tym samym wzmacniającą atrakcyjność i markę naszego miasta – powiedział Daniel Wiśniowski, dyrektor Departamentu Marki Kraków. Dzięki rekordowej frekwencji podczas koncertu na stadionie sanah może się poszczycić „pokonaniem” takich gwiazd światowej sceny jak Justin Bieber i Metallica, których występy odbyły się w TAURON Arenie Kraków. Hala w Czyżynach może pomieścić około 20 tys. osób, podczas gdy koncert z wykorzystaniem trybun i płyty boiska zgromadził publiczność dwukrotnie większą. Głównym użytkownikiem Synerise Areny jest klub piłkarski Wiśła. Od sierpnia, po awansie do Ekstraklasy, ze stadionu regularnie korzystają także zawodnicy Wieczystej. Zarazem jednak rośnie liczba wydarzeń pozameczowych. W 2024 było ich 12, a w ubiegłym roku już 31. W kalendarzu zaczęły pojawiać się eventy sportowe z innych dyscyplin oraz imprezy społeczne i biznesowe. Teraz, po udanym występie sanah, w świat poszedł przekaz, że w Krakowie warto organizować muzycz-

Stadionowe emocje / fot. Bogusław Świerkowski

ne wydarzenia na dużą skalę. To otwarcie nowego rozdziału.

Impreza jest efektem coraz lepiej układającej się współpracy Miasta z Wiśłą, gdyż organizacja wydarzenia wymogła dostosowanie kalendarza rozgrywek Ekstraklasy oraz wymianę murawy. – To pokazuje, że przy dobrej koordynacji i partnerskim podejściu Synerise Arena może gościć największe wydarzenia, nie tracąc swojej podstawowej funkcji sportowej – mówi prezes Wiśły Jarosław Królewski.

A to nie wszystko. Kolejne wydarzenia pozasportowe na stadionie odbędzie się już 26 września. Tego dnia Miasto będzie gospodarzem imprezy Lord of Lasers 2.0, 90-minutowego widowiska, którego motywu przewodnim jest historia tajemniczego lorda przemierzającego Kraków. Na multimedialny spektakl złożą się pokazy laserowe, animacje i pirotechnika, a wszystko to w autorskiej oprawie muzycznej.

– Wykonujemy kolejny krok, udowadniając, że obiekt przy Reymonta doskonale sprawdza się jako miejsce realizacji wydarzeń nowej generacji, łączących światowej klasy technologię, sztukę oraz widowiskowość. Chcemy w pełni wykorzystać potencjał stadionu, aby służył mieszkańcom i partnerom każdego dnia,

a nie tylko w rytmie kalendarza meczowego – podkreśla Tomasz Marzec, dyrektor ZIS.

Bilety na widowisko Lord of Lasers 2.0 można kupić poprzez serwis Eventim i system sprzedaży TS Wiśła SA. Posiadacze ważnej Karty Krakowskiej otrzymują 10 proc. rabatu.

Warto dodać, że systematycznie rozwijana jest także oferta wynajmu powierzchni biurowych, magazynowych i skyboxów. Ponadto ZIS pracuje nad rozwiązaniami ograniczającymi koszty funkcjonowania stadionu. W przyszłym roku nastąpi kompleksowa modernizacja systemów oświetlenia, która pozwoli na zwiększenie efektywności energetycznej. W 2024 r. koszty funkcjonowania obiektu wyniosły ponad 10,5 mln zł, przy przychodach sięgających niespełna 8 mln. Rok później było to odpowiednio 10,4 mln oraz 8,83 mln zł, co oznacza poprawę bilansu o około 1 mln zł.

Trzy pytania do...

MACIEJA KARMOLIŃSKIEGO, GŁÓWNEGO SZKOLENIOWCA SEKCJI TENISA STOŁOWEGO KS BRONOWIANKA KRAKÓW, TRENERA KADRY POLSKI KADETEK

Maciej Karmoliński, fot. archiwum prywatne

Bronowianka ma za sobą historyczny sezon, jej reprezentanci zdobyli 20 medali mistrzostw Polski oraz 5 medali mistrzostw Europy w różnych kategoriach wiekowych. Które z tych osiągnięć dało Panu największą satysfakcję?

Trudno powiedzieć, bo każde z nich przyniosło wielką radość. Pewnie na pierwszy plan wysuwają się medale mistrzostw Europy, gdyż staraliśmy się stworzyć zawodnikom takie warunki, aby nie tylko skutecznie walczyli o medale w kraju, ale także za granicą, gdzie konkurencja jest dużo większa. To z pewnością były znaczące osiągnięcia, ale nie chciałbym kogokolwiek wyróżniać, bo każdy medal ma swoją wagę i wartość. Choć z niektórymi wiąże się niezwykle ciekawe historie, jak ta z Jakubem Turekim w roli głównej, gdy nie było pewności, czy w ogóle pojedzie na mistrzostwa Europy. Tymczasem okazało się, że w Portugalii nie tylko zagrał w podstawowym składzie złotej drużyny kadetów, ale i wygrywał w niej najważniejsze pojedynki.

Jaki jest sposób, by osiągać tak dobre wyniki?

To bardzo długi proces. Biorąc w nim udział ludzie, dla których tenis stołowy to nie tylko praca, ale także pasja i zaangażowanie; poczynając od prezesa, który bardzo żyje klubem i jeździ z nami na zawody, niekiedy pewnie wykładając nawet prywatne pieniądze, aż po trenerów i zawodników. Można powiedzieć, że tworzymy sportową rodzinę. Mamy wobec zawodników wymagania szkoleniowe, ale też mocno ich wspieramy. Oczywiście podstawą jest ciężka praca. Jesteśmy jedynym ośrodkiem w Polsce, który organizuje po trzy treningi w ciągu dnia. Już o godzinie 7 rano zaczynamy zajęcia dla tych, którzy chodzą do szkoły, o 10 dla tych, którzy uczą się w chmurze lub studium i mają możliwość pojawiania się w klubie o późniejszej porze, a trzeci trening, który rozpoczyna się o godzinie 15.30, jest przeznaczony dla wszystkich razem. Do tego dochodzą treningi motoryczne i fizjoterapię,

niektórzy zawodnicy pracują też z psychologiem sportowym.

Stworzyliśmy taki system, w którym członkowie klubu są otoczeni kompleksową opieką.

Ile osób obecnie trenuje w sekcji tenisa stołowego Bronowianki?

Zawodniczek i zawodników jest razem prawie 40, wśród nich są i takie osoby, które nie należą do klubu, ale u nas trenują. Przykładem jest Kasia Rajkowska, która w kwietniu zdobyła w Krakowie mistrzostwo Polski juniorek, a na mistrzostwach Europy w tej kategorii wiekowej srebrny medal w deblu. Jeszcze w tym roku będzie reprezentować inny klub, ale liczę, że w przyszłości zasili Bronowiankę.

Cała rozmowa dostępna tutaj:

CO W SPORCIE PISZCZY?

tekst: Krzysztof Kawa

* Krakowianin Alex Borucki zdobył brązowy medal w konkurencji K-1500 m mistrzostw świata w sprincie kajakowym na torze Malta w Poznaniu. – Było zdecydowanie cięższe niż na mistrzostwach Europy w Portugalii. Cieszę się, że po kontuzji zdołałem wskoczyć na jeszcze wyższy poziom – powiedział zawodnik KKKW 1929 Kraków, dla którego był to pierwszy medal seniorskich MS.

* W Krakowie odbyły się mistrzostwa Polski w slalomie kajakowym. Na torze Kolna w roli głównej wystąpiła Klaudia Zwolińska (KKK Kraków), która zakończyła rywalizację z dorobkiem sześciu medali: czterech złotych oraz srebrnym i brązowym. W kayak crossie zwyciężyła jednak Patrycja Iwaniec, a wśród mężczyzn – Jakub Brzeziński (oboje AZS AKF Kraków). W C-1 triumfował inny zawodnik AZS AKF – Kacper Sztuba, natomiast w K-1 sposób na Michała Pasiutę, kolejnego zawodnika akademickiego klubu z Krakowa, znalazł Mateusz Polaczyk.

* Krzysztof Książek wywalczył cztery złote medale w kategorii U-23 podczas mistrzostw Polski w kajakarstwie slalomowym. Na torze w Nowym Sączu reprezentant KKK Kraków zwyciężał zarówno indywidualnie, jak i drużynowo w konkurencjach C-1 oraz K-1. W rywalizacji juniorów (U-18) faworytem w K-1 był jego klubowy kolega Marek Kulczycki, multimedalista mistrzostw świata i Europy w tej kategorii wiekowej, jednak na Sąddecku nie mu się nie powiodło i po ominięciu bramki zajął 9. miejsce.

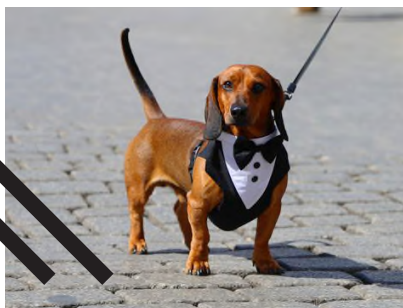
sce. Tę wpadkę Krakowianin powetował sobie zwycięstwem w konkurencji C-1.

* Katarzyna Wasick (z domu Wilk) zdobyła w Paryżu złoty medal pływakich mistrzostw Europy w wyścigu na 50 m stylem dowolnym. Pochodząca z Krakowa zawodniczka nie tylko pokonała mistrzynię olimpijską Sarah Sjoestroem, ale także ustanowiła rekord kraju czasem 23,84 s.

* Z wioślarskich mistrzostw świata juniorów (U-19) Zuzanna Czaja wróciła ze złotym medalem. Czwórka podwójna, w składzie której wystartowała zawodniczka AZS AKF Kraków, obroniła w bułgarskim Płowdivie miejsce na podium sprzed roku. W tym sezonie polska osada triumfowała również w mistrzostwach Europy w tej kategorii wiekowej.

fot. Jan Graczyński

PRZED JAMNIKIEM UDĘRZ CZOŁEM! JAMNIK GORĄ, CHOCIAŻ DOŁEM

tekst: **Michał Koziol**

„Zaginęła suka, jamnik, czarna, stara, brzydka, zwała się Elba, morda siwa, rubli trzy nagrody. Nowogrodzka 27 m. 28”. Takie ogłoszenie ukazało 7 grudnia 1898 r. w „Kurierze Warszawskim”.

Oczywiście nie mogłoby się ono ukazać w Krakowie. Dlaczego? Pytanie retoryczne. Miasto Kraków w jakiś szczególnie sposób związane jest z jamnikiem. Jakie przyczyny spowodowały, że jamnik traktowany jest pod Wawelem wyjątkowo? Z pozoru dopiero po roku 1945 Kraków stał się stolicą tej rasy. Odpowiedzialny za ten swoisty kult jamnika był niewątpliwie tygodnik „Przekrój” i jego redaktor naczelny Marian Eile. Generalnie jamnik nie był symbolem „Przekroju”. Tę odpowiedzialną funkcję sprawował Fafik, piesek redaktora Eilego. Ludzie dobrze poinformowani twierdzili, że Fafik był foksterierem.

Trzeba przyznać, że anonimowy jamnik oraz Fafik nie były jedynymi pieskami obecnymi w „Przekroju”. Już od początku istnienia pisma na jego łamach ukazywały się karykatury Augusta Bęc-Walskiego. Ta rysunkowa postać była uosobieniem reakcyjności, tęsknoty za sanacją (a nawet nie można odrzucić podejrzeń, że za Generalnym Gubernatorstwem). Prawie zawsze towarzyszył jej piesek. Nieduży, myśliwski, a czy był to stuprocentowy jamnik, trudno dziś powiedzieć. Piesek nie miał imienia, więc kiedyś

redakcja „Przekroju” ogłosiła konkurs na imię dla pupila pana Bęc-Walskiego. Podobno przystano wiele propozycji, ale najliczniej zaproponowano imię Reaksik. Reaksik otworzył drogę innym pieskom. Cotygodniowa, stała rubryka zatytułowana „Czy pogoda pod psem?” włamana była pod rysunkiem przedstawiającym bardzo miłego, obficie owłosionego psa. Nie był to jednak jamnik. Wielkim zwolennikiem jamników był Sławomir Mrozek, ściśle kiedyś współpracujący z „Przekrojem”. Oczywiście, swoje jamnicze felietony przyszły autor „Tanga” obficie ilustrował. Znaczący temat twierdzą, że szczególną popularnością cieszyły się pomysły redaktora Mrozka na to, jak można wykorzystać jamnika do celów niekonwencjonalnych. Między innymi niewątpliwie szokującym pomysłem było zastosowanie pieska jako pionu murarskiego, bo długi ogonek pozwalał na swobodne postępowanie się jamnikiem podczas odbudowy Polski Ludowej ze zniszczeń wojennych. Sławomir Mrozek wyemigrował z Krakowa, ale w redakcji naczelnym pozostał Marian Eile. Kiedy kierownictwo „Przekroju” objął Mieczysław Czuma, nadeszły nowe czasy. Choć wpływ „Przekroju” był w Krakowie

bardzo wielki, to jednak redaktor Czuma chciał, żeby mieszkańcy miasta nie tylko czytali, ale także brali udział w organizowanych przez „Przekrój” wydarzeniach. W tym celu podjął decyzję o zorganizowaniu w Krakowie Marszu Jamników. I tak „Przekrój” zaznaczył swoją obecność w mieście. Marsz cieszył się wielką popularnością. Część jamników miała tylko obroże i smycze, jednak niektóre wystąpiły w bardzo ciekawych przebraniach. Okazało się jednak, że krakowskie media zignorowały to wydarzenie. Redaktor Czuma ciągle po latach wspomina rozmowę, na jaką został wezwany do wielkiego domu przy ul. św. Tomasza, gdzie wówczas mieścił się Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Otrzymał się bardzo poważna rozmowa, a nawet zagrożono redaktorowi, żeby lepiej tradycji nie zmieniał, ponieważ w Krakowie po ulicach chodzą tylko pochody pierwszomajowe i procesje.

Marsze jamników, choć początkowo spotkały się z niechęcią, trwają do dziś. W tym roku Krakowianie mogli podziwiać 6 września kolejny, wspinały pochód naszych niskopodłogowych przyjaciół.

Kalendarium krakowskie

25
WRZEŚNIA
1990 „Zakaz handlu z samochodów pod Halą Targową nie wypłoszył z tego rejonu licznie przyjeżdżających tu »turystów« rumuńskich”.

03
PAŹDZIERNIKA
1912 „Kolacje [!] jarskie o wielkim wyborze potraw oraz śniadania i podwieczorki wydaje kuchnia jarska »Przyroda« Kraków, ul. św. Krzyża 7”.

10
PAŹDZIERNIKA
1871 „Aresztowano podoficera z pułku bar. Rupprechta w szynku Pflauma na Piasku za awantury wyprawiane tam na weselu”.

27
WRZEŚNIA
1990 „Wiele emocji wśród prywatnych kupców handlujących na krakowskich targowiskach wywołuje ostatnio problem, kto powinien płacić tymi administrować?”

04
PAŹDZIERNIKA
1904 „Szulerska spelunka, znajduje się obecnie w szynkowni Chai Thorn przy ulicy Józefa, gdzie całymi nocami goście zgrywają się w kości i ferbla”.

20
PAŹDZIERNIKA
1886 „Na Podgórzu w szynkowni »pod Bogiem Ojcem« pobity został przez żołnierzy pułku strzelców Mikołaj Pocyński, murarz”.

 Kraków

9–11
PAŹDZIERNIKA
2026

N O C
P O E
Z J I

KRAKOWSKIE
n o c e

KRAKÓW
MIASTO LITERATURY
UNESCO

www.krakowskienoc.pl

 Kraków

Poznaj podcast miejski

Kraków.
posłuchaj miasta

Kraków.PL

@miastokrakow